

Adaptace dítěte na školní prostředí z pohledu rodičů

Bartošíková Hana

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Hana Bartošíková**
Osobní číslo: **H11007**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Adaptace dítěte na školní prostředí z pohledu rodičů**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení terminologie a teoretických východisek z oblasti adaptace, školního prostředí, pedagogiky a vývojové psychologie.

Příprava metodiky empirické části, zpracování projektu výzkumu a stanovení výzkumného problému.

Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníkového šetření.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007, 265 s. ISBN 978-80-247-1369-4.

KRAUS, Blahoslav. Základy sociální pedagogiky. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008, 215 s. ISBN 978-80-7367-383-3.

LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍROVÁ. Vývojová psychologie. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006, 368 s. ISBN 80-247-1284-9.

NAKONEČNÝ, Milan. Základy psychologie. Vyd. 1. Praha: Academia, 1998, 590 s. ISBN 8020006893.

PRŮCHA, Jan. Moderní pedagogika. 5., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Portál, 2013, 483 s. ISBN 978-80-262-0456-5.

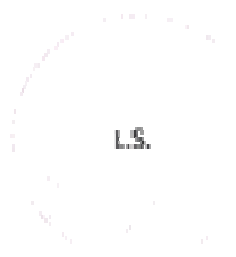
SKALKOVÁ, Jarmila. Obecná didaktika: vyučovací proces, učivo a jeho výběr, metody, organizační formy vyučování. 2., rozš. a aktualiz. vyd., IV nakl. Grada vyd. 1. Praha: Grada, 2007, 322 s. ISBN 978-80-247-1821-7.

VÁGNEROVÁ, Marie. Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří. Vyd. 1. Praha: Portál, 2000, 528 s. ISBN 8071783080.

Vedoucí bakalářské práce:	Mgr. Jana Jurčíková Ústav pedagogických věd
Datum zadání bakalářské práce:	27. ledna 2014
Termín odevzdání bakalářské práce:	2. května 2014

Ve Zlíně dne 27. ledna 2014

doc. Ing. Anežka Lengálková, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně .....
4.9.2014

.....
Bartošik Jan

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Dizertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odezvané uchazečem k obhajobě musí být též napsány při pracovních drah před konáním obhajoby zveřejněny kromě případné veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo rektorií tak učeno, v ostatě pracovních drah vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Kdežto si může s o zveřejnění práce porádat na své náklady výplaty, opisy nebo reprodukčníky.*

(3) *Platí, že oddevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohráň na výsledcích obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 33 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nevstoupuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, má-li nárok na účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu, výjme nebo kulturní potřeby díla vytvořit, získat nebo studovat na splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školské dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odprá-ší autor takového díla nárok na odměnu bez závažného důvodu, pokud se tyto osoby domáhat náhrady i když jejich přejevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 smluvně vyloučeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výtěžku jin dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 příslušnou částí na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlíží k výši výtěžku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá problematikou adaptace dítěte do školního prostředí pohledem rodičů. Teoretická část popisuje školní zralost dítěte, zabývá se odkladem školní docházky a zápisem. Dále adaptací dítěte do školního prostředí, školním prostředím a vlivem rodiny na školní úspěšnost dítěte. V empirické části popisuje výsledky kvantitativního šetření pomocí dotazníku určeného rodičům dětí 1. třídy. V závěru je uvedeno doporučení pro rodiče dětí prvních tříd i jejich vyučujícího v podobě adaptačního pobytu.

Klíčová slova: adaptace, rodina, školní zralost, školní prostředí, testy školní zralosti,

ABSTRACT

This bachelor thesis deals with problems of adaptation of children to the school environment from the perspective of their parents. The theoretical part describes children's school maturity, deals with the postponement of school attendance and enrollment. Furthermore, it deals with children's adaptation to the school environment, with the school environment itself and with the influence of the family on child's school success. The empirical part describes the results of a quantitative investigation by means of questionnaire for parents of first class children. In the conclusion, the thesis provides recommendations for parents of first class children and their teachers in the form of an adaptation stay.

Keywords: adaptation, family, school maturity, school environment, school maturity tests

Ráda bych vyjádřila upřímné poděkování Mgr. J. Jurčíkové za velmi cenné a přínosné rady, ochotu, odborné konzultace a trpělivost, kterou mi poskytla při psaní mé bakalářské práce. Děkuji také respondentům, kteří byli ochotni vyplnit dotazník a zvláštní poděkování patří také mé rodině, která mi byla velkou oporou.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

„Má-li se člověk stát člověkem, musí se vzdělat.“

Jan Amos Komenský

OBSAH

ÚVOD.....	8
I TEORETICKÁ ČÁST.....	9
1 PŘED NÁSTUPEM DO ŠKOLY.....	10
1.1 ŠKOLNÍ ZRALOST	11
1.2 ODKLAD ŠKOLNÍ DOCHÁZKY.....	15
1.3 ZÁPIS	17
2 ADAPTACE.....	19
2.1 SOCIÁLNÍ ADAPTACE	21
2.2 PORUCHY ADAPTACE.....	22
3 ŠKOLNÍ PROSTŘEDÍ.....	25
3.1 PROSTŘEDÍ 1. TŘÍDY.....	27
3.2 ROLE SPOLUŽÁKA	28
3.3 ROLE UČITELE	29
4 VLIV RODINY NA ŠKOLNÍ ÚSPĚŠNOST DÍTĚTE	31
4.1 REALIZOVANÉ VÝZKUMY NA DANÉ TÉMA.....	32
II PRAKTICKÁ ČÁST	33
5 REALIZACE VÝZKUMU	34
5.1 STANOVENÍ VÝZKUMNÝCH OTÁZEK.....	34
5.2 ORGANIZACE VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ	35
5.3 POPIS VÝZKUMNÉ METODY A ANALÝZA DAT	35
6 INTERPRETACE A VYHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ ŠETŘENÍ.....	36
7 SHRNUITÉ VÝSLEDKY ŠETŘENÍ.....	67
8 ZÁVĚR.....	70
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	72
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	75
SEZNAM TABULEK.....	76
SEZNAM GRAFŮ	77
SEZNAM PŘÍLOH.....	78

ÚVOD

Vstup dítěte do školního prostředí je pro dítě i celou rodinu jeden ze zásadních zvrátů jejich života. V tomto období se odehraje mnoho změn, které zásadně ovlivní chod celé domácnosti. Dítě přijímá novou sociální roli a stává se školákem a spolužákem. Postupně poznává prostředí první třídy a snaží se sžít s novými rolami a prostředím. Adaptace dítěte do tohoto prostředí je proto klíčovou otázkou této životní etapy.

Toto téma bylo zvoleno z důvodu, že problematika adaptace dítěte do školního prostředí je stále velmi aktuální. Vnímáme tuto problematiku, jako jeden ze zásadních vlivů na každodenní život rodiny. Mění se pohled na dítě, které se zase o trochu více osamostatňuje, ale také se rodina musí vyrovnat s negativními i pozitivními vlivy, které tato změna sebou přináší. Nejdůležitějším úkolem v tomto období je dítě správně motivovat tak, aby se do školy těšilo a bavilo je to. Takové dítě bývá centrem zájmu jak ve škole, tak i v rodině a některé tuto zvýšenou pozornost hůře snáší. To potom může mít, s řadou jiných vlivů, negativní dopad na úspěšnou adaptaci takového dítěte do školního prostředí. Neznalost prostředí, nových spolužáků, či vyučujícího, může být pro dítě velmi stresující a může mít také dopad na adaptaci dítěte do nového prostředí.

Cílem bakalářské práce bude, zjistit pohled rodičů na adaptaci jejich dítěte do školního prostředí. První část bakalářské práce se týká teoretických východisek. První kapitola popisuje, co se odehrává před vstupem do školního prostředí. Rozebírá školní zralost, odklad školní docházky, či zápis do první třídy. Druhá kapitola se zabývá adaptací, sociální adaptací a poruchami adaptace. Třetí kapitola osvětluje školní prostředí, prostředí první třídy, role spolužáka a role učitele. Čtvrtá kapitola teoretické části se zabývá vlivem rodiny na školní úspěšnost dítěte.

V empirické části chci zjistit, jak se děti adaptují do školního prostředí pohledem rodičů pomocí dotazníkového šetření.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PŘED NÁSTUPEM DO ŠKOLY

„Nástup do školy je důležitým sociálním mezníkem. Dítě v této souvislosti získává novou roli, stává se školákem.“ (Vágnerová, 2005, str. 236)

„Pojetí a funkce školy se mění se změnami společenských potřeb. Stala se místem socializace žáků, podporujícím jejich osobnostní a sociální rozvoj a připravujícím je na život osobní, pracovní a občanský.“ (Walterová, 2004, s. 132)

Školní docházka je jistě velmi důležitá i proto je zakotvena v ústavě. Povinná školní docházka je po dobu, kterou stanovuje zákon a to po dobu devíti školních roků, nejvýše však do konce školního roku, v němž žák dosáhne sedmnáctého roku věku. Dítě nastupuje do školního prostředí zpravidla v rozmezí 6-7let. Podle Langmeiera a Krejčířové to je období, kdy dítě dosahuje výrazných pokroků, které jsou pro jeho budoucnost často rozhodující. Podle nich je to věk střízlivého realismu.

Dítě chce okolní svět poznat tak nějak doopravdy. Je to charakteristický rys a můžeme ho zaznamenat jak v mluvě dítěte, v jeho kresbách, v písemných projevech, ve čtenářském zaměření tak i ve hře (Langmeier, Krejčířová, 1998, str. 115)

V tomto období je hodně závislé na informacích, které mu řeknou rodiče a učitelé. A až v pozdějším období si dělá svůj vlastní jedinečný názor. Děti jsou v mladším školním věku ještě stále velmi hravé, jejich soustředění na jedinou věc je stále ještě velmi krátké. Proto také potřebují v tomto období více trpělivosti a pomoci.

„Stále větší měrou se však školák odpoutává od vázanosti jen na to, co právě dělá a co v daném okamžiku vnímá. Jeho svět se významně rozšiřuje v prostoru i v čase. Abstraktní význam pojmů jako konečno – nekonečno, život – smrt mu však dosud uniká a je objeven teprve na prahu dospívání.“ (Langmeier, Krejčířová, 1998, str. 119)

Raný školní věk je od nástupu do školy, tj. 6-7let, až do 8-9let. Charakterizuje ho změna sociálního postavení a různé proměny spojené s vývojem dítěte, které se projevují zejména ve vztahu ke školnímu prostředí. (Vágnerová, 2005, str. 237)

Různá období vývoje dle různých teorií podle toho, kterou stránku života pozorují lze proto rozdělit jako období píle a snaživosti dle Eriksona. Dítě se snaží uspět, prosadit svůj výkon. Dle Freudovy psychoanalýzy je to období latence, které trvá zhruba

od pěti let až do doby dospívání. Dítě je relativně stabilní, neboť emoční a sexuální touhy ustupují do pozadí. Dle Piageta je to etapa názorového myšlení. Intuitivní používání pojmů, usuzování vázáno na vnímání, později stádium konkrétních operací, tedy více transformací v mysli současně.

Před samotným nástupem do školy ho však čeká řada rituálů. Ať už jsou to testy školní zralosti, zápis do školy, pasování do role školáčků či první slavnostní den ve škole. Dlouhou dobu před nástupem o škole slyší jak doma, tak i v MŠ. Ví, že ho čeká velká změna a změnou ve větší či menší míře projde celá jeho rodina.

Když dítě vstupuje do školy, značí to pro většinu dětí značnou zátěž. Ta se zvyšuje ještě v době, kdy stoupají nároky na vzdělání i pracovní výkonnost. (Langmeier, Krejčířová, 1998, str. 101)

Pro rodiče nastává také důležité rozhodnutí a to výběr školy. Řada rodičů své dítě dá do tzv. spádové školy. Je však skupinka rodičů, které školu pečlivě vybírají například kvůli nabídce volnočasových aktivit, dle přístupu k dětem, či jaký školní systém by jejich dítěti vyhovoval. Je však důležité se pro jinou než spádovou školu rozhodnout co nejdříve a informovat se o naplnění třídy, neboť to jediné by mohlo zamezit přijetí dítěte. Třída totiž může být naplněna dětmi z bližších spádových lokalit. Pro řadu rodičů je také významným měřítkem pro rozhodování do které školy své dítě umístí, kamarádi jejich dětí. Děti mají již v tomto věku navázány sociální kontakty a právě vstup do nového prostředí chtějí prožívat s někým blízkým, známým, s kamarádem.

Již v 17. století byl zpracován materiál o školní zralosti, jak zvládnout školní zátěž, školní nezralost apod. a to významným českým pedagogem Janem Ámosem Komenským. Komenský vydal řadu děl a formuloval řadu pedagogických principů, dle kterých se pedagogové řídí dodnes. Jsou to díla jako Informatorium školy mateřské, Velká didaktika a řada jiných. Z moderních autorů, kteří se zabývají touto tematikou, můžeme vzpomenout např. Zdeněk Matějček, Marie Vágnerová, Josef Langmeier a Dana Krejčířová, Jiřina Bednářová a Vlasta Šmardová či Jarmila Klégrová.

1.1 Školní zralost

Název školní zralost pochází z vídeňské psychologické školy dvacátých let minulého století a znal ji již Jan Ámos Komenský. (Matějček, 2005, str. 175)

V tomto období dochází k různým vývojovým změnám a většina z nich je důležitá pro zvládnutí školních požadavků. Jsou navzájem závislé na zrání a učení a představují proto základ školní zralosti či připravenosti. (Vágnerová, 2005, str. 237)

Školní zralost je souhrn určitých vlastností, charakteristik, které jsou potřebné pro vstup do školy. Dítě však musí být na školu také připraveno, poté hovoříme o školní připravenosti. Je to stav dítěte, které je připraveno vstoupit do školního prostředí. Nejkompetentnějším pozorovateli této připravenosti jsou učitelky v mateřských školkách či pedagogové v pedagogicko-psychologických poradnách. Dítě by mělo být sociálně vyspělé, mělo by akceptovat autority, mělo by umět přijímat nové sociální role a běžné stanovené normy chování. Mělo by mít dostatečné sociální zkušenosti, aby obstálo. Můžeme tudíž hovořit o tzv. sociální připravenosti. Školní zralost a školní připravenost jsou dva pojmy, které se často zaměňují. Dle Vágnerové je školní připravenost souhrn specifických sociálních zkušeností, které dítě získá především v rodině, v menší míře je ovlivní působení mateřské školy.

Souhrnná definice, která připomíná vymezení J. Á. Komenského o školní zralosti, hovoří jako o takovém stavu somato-psycho-sociálního vývoje dítěte, kdy je tento vývoj zcela dovršen, je vyznačen přiměřenými fyzickými a psychickými dispozicemi pro výkon ve škole provázející pocitem štěstí dítěte a který je současně předpokladem úspěšného školního výkonu a sociálního zařazení. (Langmeier, Krejčířová, 1998, str. 104)

Definice školní zralosti od Matějčka. „Schopnost dítěte dostát nárokům školního vzdělávacího procesu, a to nárokům kladeným na jeho organismus / především na jeho nervový systém/, nárokům intelektovým, citovým i společenským.“ (Matějček, 1994, str. 94)

„Školní zralost je takový stupeň vývoje tělesných i duševních vlastností dítěte, který je nutným předpokladem úspěšného zvládnutí školních požadavků.“ (Šimíčková a kol., 2008, str. 84)

Pro vstup do školy je potřebné:

- biologické zrání / určitý stupeň maturace centrálního nervového systému je podmínkou každého účinného učení/
- způsobilost dítěte pro školní práci /vliv prostředí a výchovy/

- připravenost dítěte na školní práci /emoční připravenost, motivace/

Jsou to tedy tělesná zdatnost, kognitivní zralost a emoční, motivační a sociální zralost. Tělesná zdatnost tedy posuzování výšky či hmotnosti dítěte je nejčastějším, ale zároveň dle řady studií nejméně průkazným ukazatelem vyspělosti dítěte. V potaz se bere tzv. filipínská míra. Studie však neprokázaly, že by tělo mělo být prediktorem psychického vývojového stavu. Důležitým faktorem je také dobrý zdravotní stav dítěte s celkovou odolností organismu a rozvinutost hrubé a jemné motoriky. Dítě by mělo zvládat své tělo, mělo by mít koordinované pohyby. Motorický vývoj je velmi důležitý. Neohrabané děti bývají terčem posměchu spolužáků a můžou mít problém s úspěšnou adaptací do nového prostředí. Zpřesňuje se také jemná motorika. Dítě by již mělo být laterálně vyhraněné, upřednostňovat tedy levou nebo pravou ruku. Před nácvičkou psaní by již mělo být zřejmé, kterou rukou bude psát. Pokud je dítě laterálně nevyhraněné musí podstoupit test lateralit v pedagogicko-psychologické poradně. S tím také souvisí nácvik čtení, kdy leváci mají dominantní levé oko, u praváků je to potom oko pravé. Právě kolem šestého roku dozrávají oční pohyby.

U kognitivní zralosti, tedy při čtení, psaní a počítání je důležitý rozvoj kognitivních schopností ve třech sférách a to řeč, tedy sluchové vnímání, dále zrakové vnímání, vnímání prostoru a času a mít základní matematické předpoklady. (Bednářová, Šardová, 2010, str. 99) Logická paměť je již na vyšší úrovni, převládá však stále paměť mechanická.

„Poznávání se v tomto věku projevuje především v zaměřenosti na nejbližší svět a pravidla, která v něm platí. J. Piaget (1970) nazval typický způsob uvažování předškolních dětí názorné, intuitivní myšlení. Takové myšlení je málo flexibilní, nepřesné a prelogické / to znamená, že nerespektuje plně zákony logiky.“ (Vágnerová, 2000, str. 102)

Intuitivní myšlení dle Vágnerové obsahuje egocentrismus, kdy dochází k nepřesnosti. Fenomenismus, kdy si dítě představuje nějakou realitu, kterou nechce opustit. Magičnost tedy fantazii a absolutismus, kdy dítě nechápe, že vše není tak pevně dané, jak si myslí.

„Přechod od názorného (intuitivního) myšlení do stadia konkrétních operací předpokládá tedy Piaget na začátku školního věku.“ (Langmeier, Krejčířová, 1998, str. 122)

Podstatou vzniku konkrétních logických operací tedy je, když je dítě schopno různých transformací v mysli současně. (Langmeier, Krejčířová, 1998, str. 123)

Emoční vývoj a socializace je nedílnou součástí školní zralosti dítěte. Emoční, motivační a sociální zralost úzce souvisí se zralostí pro práci. Dítě se také dokáže podřídit skupině a dát stranou na chvíli své vlastní zájmy. Dokáže zvládat své emoce. Ve školním prostředí se také setkává pro mnohé s novým pocitem a tím je úspěšnost či neúspěšnost. Je důležité, aby případnému vlivu neúspěchu bylo dítě vystavováno co nejméně. Neúspěch trvalejšího charakteru může u dítěte vyvolávat pocity méněcennosti a případnou nechuť pro další práci. Dítě je také vystavováno novým sociálním rolím, se kterými se musí pomalu sžít. Ať už je to role žáka či spolužáka. Také v očích jeho rodiny již není pouhým dítětem, ale školákem, který má již své povinnosti.

Důležitým předpokladem pro školní úspěšnost je také obrat do budoucnosti a proto je třeba se zamýšlet nad školními nároky, které budou na dítě kladeny.

V některých pedagogických teoriích se již v první polovině toho století prosazovalo reformní pedagogické hnutí, podle kterého, by se výchova a vzdělání měla přizpůsobovat individuálním dispozicím každého dítěte. Tzv. alternativní školství zahrnuje celou řadu proudů a koncepcí, jejichž cílem je rozvoj osobnosti dítěte včetně emočního a sociálního. U nás byl rozvoj těchto škol umožněn po roce 1989. (Langmeier, Krejčířová, 1998, str. 114)

Vliv na školní zralost dítěte má také rodina, která ho naučí zdravým životním návykům, připraví mu stabilní emoční prostředí, kde se bude cítit jistě a bezpečně.

Zralost dítěte je velmi složitá otázka. S určitými znaky nezralosti se vyrovná dítě ve školním prostředí pomocí trpělivého a zkušeného učitele. Řada rodičů využívá také možnosti odkladu školní docházky, tady však hrozí riziko promeškání té správné doby pro vstup dítěte do školy. První, kdo posuzuje školní zralost dítěte, jsou učitelky v MŠ, dětský lékař a vyučující při zápise do první třídy. Pokud dítě vykazuje známky nezralosti, je doporučeno na vyšetření do pedagogicko-psychologické poradny pouze, však se souhlasem svých rodičů. Zde je dítěte podrobeno posouzení své zralosti pomocí testů školní zralosti. Asi nejznámější metodou je Kern-Jiráskův test. Tento test se skládá z kresby mužské postavy, napodobení psaného písma a obkreslení skupiny bodů.

Mužská postava by měla mít všechny části, jako hlavu, trup a končetiny, dále by měla být včetně uší, nosu, očí i vlasů. Musí mít pět prstů, oblečení tzv. syntetický způsob zobrazení. U napodobení psaného písma by měli jít o čitelné napodobení předlohy. Neměly by chybět tečky a odchylovat se více, jak o třicet stupňů. U obkreslení skupiny bodů dítě obkresluje skupinu 10 bodů. Mělo by se jednat o přesný opis v toleranci jeden špatný bod. Důležité je přesné umístění bodů v jednotlivých sloupcích i řádcích i správné proporce obrazce. Po celý čas je dítě sledování při práci. Mělo by vydržet potřebnou dobu u těchto úkolů, sleduje se také úchop tužky, vyhraněná lateralita i celková koncentrace na dané úkoly. Hodnocení je pětiškálové, kdy nejnižší hodnoty znamenají vyšší hodnocení.

„Kernův-Jiráskův test může být vhodný jako první síto, ale konečné rozhodnutí v pochybných případech by mělo zahrnovat vždy podrobné psychologické vyšetření všech dílčích složek mentální výbavy dítěte.“ (Langmeier, Krejčířová, 1998, str. 112)

Školní zralost spadá do diagnostiky v pedagogicko-psychologických poradnách. Zaměřují se tedy především na tělesnou, kognitivní a sociálně emoční oblast. Využívají řadu diagnostických metod především standardizované diagnostické metody. U některých dětí doporučí odklad školní docházky.

1.2 Odklad školní docházky

Odklad školní docházky se odvíjí od § 36 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a dalším vzdělávání (dále jen „školský zákon“) – Plnění povinnosti školní docházky.

Rodič je povinen své dítě přihlásit k zápisu k povinné školní docházce a to v rozmezí 15. ledna až 15. února kalendářního roku, kdy má dítě zahájit školní docházku.

školský zákon § 37 zní takto:

„Není-li dítě po dovršení šestého roku tělesně nebo duševně přiměřeně vyspělé a požádá-li o to písemně zákonný zástupce dítěte, odloží ředitel školy začátek povinné školní docházky o jeden školní rok, pokud je žádost doložena doporučujícím posouzením příslušného poradenského zařízení a odborného lékaře. Začátek povinné školní docházky lze odložit nejdéle do zahájení školního roku, v němž dítě dovrší osmý rok věku.“

„Děti zdravotně oslabené, děti s významným opožděním kognitivního vývoje, děti s pomalejším nebo nerovnoměrným kognitivním vývojem, děti s výraznější nezralostí v některé dílčí oblasti kognitivního vývoje, děti nezralé v oblasti práceschopnosti, děti nezralé v oblasti emocionálně-sociální.“ (Bednářová, Šardová, 2010, str. 7)

Formulář pro odklad školní docházky si rodič vyzvedne při zápisu do školy. O odkladu rozhodne se souhlasem rodičů odborník z pedagogicko-psychologické poradny a zprávu také doloží ošetřující dětský lékař dítěte.

V dnešní době řada rodičů usiluje o odklad školní docházky u svého dítěte pouze z obav, že jejich dítě nezvládne náročnost, která na něho bude kladena, a nemají žádný jiný závažný důvod. Mají pocit, že jejich dítě je příliš hravé a chtějí mu oddálit povinnosti, které ho čekají. Jedná se o tzv. neodůvodněný odklad. Neuvědomují si však, že mohou promeškat vhodnou dobu pro zařazení jejich dítěte do školního prostředí. Naopak dítěti, které je skutečně školsky nezralé, může tato doba pomoci. Takové dítě může odkladu školní docházky využít pro trénink jemné motoriky, v oblasti percepce pozornosti a zrakového vnímání či na procvičení paměti. Jednotlivé důvody odkladu školní docházky nelze brát izolovaně, většinou se jedná hned o několik faktorů.

Nejčastější důvody odkladu školní docházky jsou problémy v oblasti řeči, problémy s pozorností, problémy grafomotoriky, problémy pracovního tempa a problémy vědomostního rázu. Vývoj řeči by měl být ukončen do sedmi let věku dítěte. Asi nejčastější poruchou řeči je dyslalie. Dítě při verbální komunikaci tedy řeči vynechává některé hlásky, může také hlásky přehazovat. Další rozšířenou poruchou je dysfázie, neboli specificky narušený vývoj řeči. Dítě má ztíženou schopnost či úplnou neschopnost verbálně komunikovat. Dítě při této poruše nesprávně zpracovává zrakové a sluchové vjemy. Další poruchou řeči je například breptavost, afázie či koktavost. Stále více dětí má problémy s udržení pozornosti. Nejčastější příčinou bývá ADHD nebo ADD. ADHD je porucha pozornosti spojená s hyperaktivitou kdežto ADD je porucha pozornosti bez hyperaktivity. Děti s ADHD jsou neustále v pohybu, skáčou do řeči, jsou sociálně nevyzrálé. U dětí s ADD bývají problémy s pořádkem, snadno je rozptýlí i sebemenší vnější podněty nedokážou se zaměřit na práci. Samozřejmě platí, že každé dítě je individualita a nemusí prokazovat některé z příznaků této poruchy. Poruchu diagnostikuje většinou neurolog. U problémů v oblasti grafomotoriky se nejčastěji vyskytuje problém s držení ruky, paže, špatný úchop psacího náčiní,

sklon či přílišný tlak na papír. Problémy spojené s pracovním tempem mají přímou souvislost se školní zralostí. Děti nezvládají pracovní tempo, jsou příliš pomalé nebo se nechávají rozptylovat vnějšími podněty. Naopak mohou být děti, které jsou příliš impulzivní, nepočkají, než je jim úkol vysvětlen a z toho pramení řada chyb. Problémy vědomostního rázu přichází, pokud dítě nemá znalosti v oblastech, které jsou přiměřené jeho věku a poté tedy nerozumí návaznosti učební látky. Pokud je tedy u dítěte zjištěna školní nezralost či nepřípravenost je odklad školní docházky realizován o jeden rok. V této době má dítě čas dozrát a věnovat se dovednostem, které mu činily problémy. Pedagogové v MŠ se těmto dětem věnují, dále mohou tyto děti navštěvovat různé centra či pedagogicky – psychologické poradny a samozřejmě největší důraz je kladem na rodinu dítěte. Je třeba zdůraznit, že o odkladu školní docházky rozhodují jedině rodiče dítěte. Je tedy na nich zdali vezmou v potaz názory pedagogů či pracovníků pedagogicky-psychologických poraden. Součástí odkladů školní docházky je také tzv. dodatečný odklad. K tomuto odkladu může dojít, pokud se v průběhu školního roku u dítěte objeví prospěchové, kázeňské či jiné problémy. V tomto případě se postupuje také dle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, § 37. Žádost o dodatečný odklad školní docházky podává zákonný zástupce dítěte nebo ředitel školy. Dodatečný odklad je možný do ukončení prvního pololetí 1. ročníku. Je ovšem nutné zdůraznit jak stresující tato skutečnost pro dítě. Je třeba přistupovat velmi citlivě, neboť dítě, které vrátíte zpět do školky, se bude cítit méněcenné, neschopné a citově zraněné. Proto je důležité provést velmi kvalitní diagnostiku školní zralosti a připravenosti při zápisech, aby k těmto případům docházelo jen zcela výjimečně. Každé dítě se však dostaví k zápisu dětí do první třídy, přesto že třeba rodiče uvažují o odkladu školní docházky.

1.3 Zápis

Zápis dětí do 1. tříd základních škol se uskutečňuje podle § 46 ods.1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Zákonný zástupce dítěte je povinen přihlásit dítě k zápisu k povinné školní docházce a to v rozmezí od 15.1 až 15.2 kalendářního roku, kdy dítě dovrší školního věku, tedy den po dosažení šestého roku. Je možné však posadit do lavic prvních tříd i děti pětileté. Jedná se však o zvláště nadané děti, které posoudí v pedagogicko-psychologické poradně. K zápisu

nejdou nutné žádné formuláře, zákonný zástupce si sebou přinese občanský průkaz, rodný list dítěte a u dítěte, které bude potřeba zařadit do speciální třídy, doporučení pedagogicko-psychologické poradny. Zápisy provádějí pedagogové prvních tříd, děti postupně projdou vyšetřením pediatra a také pedagogové MŠ se vyjádří ke zralosti dítěte. Zápis se provádí s cílem odhalit případné znaky školní nezralosti či nepřipravenosti dítěte ke školní docházce. Většinou vše probíhá formou hry. Dítě by mělo ukázat základní znalosti a dovednosti. Udržet pozornost, napočítat do deseti, domalovat obrázek či poznat některé tvary. Většinou je s ním veden rozhovor na téma, jak se těší do školy, na jeho jméno a příjmení či jména jeho rodičů. Zápis je pro dítě v jeho životě mnohdy první velkou životní zkouškou. Je mu umožněno ukázat, co se do této doby naučilo a také má zápis motivační úlohu. Seznámí dítě s prostředím školy a mělo by ho motivovat k učení. Dítě by mělo být připraveno na to, co ho ve škole při zápisu čeká. Ať už ho na to připraví pedagogové MŠ nebo rodiče. Dítě by nemělo přijít vystrašené, rodiče by neměli na dítě klást nepřiměřené nároky nebo ho strašit tím, že když něco pokazí, zůstane dál ve školce. Tyto negativní vlivy můžou zápis zcela pokazit a dítě může být v takovém stresu, že neukáže to, co opravdu umí. V některých školách probíhá zápis dvoufázově. První fáze je návštěva školy s MŠ a plnění úkolů, druhá fáze je potom návštěva školy dítěte s rodiči, kde jsou rodičům předloženy výsledky práce jejich dítěte, dotazník pro rodiče a pohovor s dítětem, kdy si poté odnáší pamětní list a drobný dárek. Formy zápisu si každá škola vytváří sama, takže se liší škola od školy. Je však důležité, aby se dítě cítilo při zápise příjemně a dobře, je to většinou jeho první návštěva školy a může ovlivnit jeho motivaci či těšení se do školy a celou adaptaci do školního prostředí.

2 ADAPTACE

Pro celou řadu dětí, znamená přechod do školního prostředí nejdelší a nejpravidelnější odlučování od své rodiny. Dítě se musí vyrovnat se steskem po rodičích, naučit se novým věcem a přizpůsobit se zcela jinému řádu. Každý z nás prochází svým životem mnohými změnami a přizpůsobenými, tento proces se nazývá – adaptace.

„Adaptace obecně představuje stupeň přizpůsobení organismu požadavkům prostředí. Protože člověk v průběhu života musí reagovat na změny ve svém životním prostředí neustále, proces adaptace ho provází po celý život.“ (Dařílek, Kusák, 1998, str. 197).

„Základní podmínkou vývoje člověka jako druhu i jeho individuálního přežití je účinná adaptace na neustále se měnící podmínky působící v interakci lidského jedince s prostředím.“ (Paulík, 2010, str .9)

Adaptace neznamená jen pasivní přizpůsobování se daným životním podmínkám. Ale aktivně zasahuje do svého životního prostředí a mění je. (Nakonečný, 1998, str. 62)

„Psychika, jako činitel regulace činnosti organismu v jeho relaci k životnímu prostředí, tj. jako regulátor interakce organismu s jeho prostředím, který současně z tohoto prostředí vytváří organismu jeho „hnízd“, či „domov“. Klíčovým konceptem tohoto pojetí je pojem adaptace, v podstatě významově synonymní s pojmem život, který však nevyjadřuje pasivní přizpůsobení se, ale aktivní zahnízdění se v druhově specifickém světě.“ (Nakonečný, 1998, str. 60)

Člověk se celý život přizpůsobuje a snaží se zapojit adaptační mechanismy. Pokud je toho schopen mluvíme o tzv. adaptabilitě. Dalšími pojmy jsou akomodace, což je pasivní přizpůsobení se novým podmínkám, tak aby lépe vyhovovalo požadavkům okolí. Naopak aktivní se přizpůsobení nazýváme asimilací, ta spočívá v přizpůsobení prostředí sobě. Pokud chceme klást důraz při adaptaci na sociální kontext, hovoříme o adjustaci.

Žáka, který se úspěšně adaptuje do školního prostředí, můžeme označit jako dítě, které má vhodné osobní vlastnosti a dokáže reagovat na požadavky školy. Dítě, které se neúspěšně adaptovalo, se dříve přisuzovala vlastnost lenosti /nejnovější studie

věnované výzkumu příčin žákova selhání / neprospěchu/mají mnohdy komplexní charakter. (Vorlíček, Chrudoš, 2000, str. 106)

Proces adaptace, bývá většinou dlouhodobý proces, který může být provázen řadou dalších jevů, jako je například stres a zátěž. Stres je možno chápat, jako specifický případ obecněji pojaté zátěže. (Paulík, 2010, str. 41) Pojem stres jako první vymezil lékař, biolog, chemik a endokrinolog Hans Selye.

H.Selye určil obecnou formu na stres a nazval je obecným adaptačním syndromem, který má tři fáze. (Nakonečný, 1998, str. 544)

1. poplachová reakce 2. fáze odporu a 3. fáze vyčerpání. Při první fázi, dochází ke zvýšené hladině adrenalinu, noradrenalinu a jiných látek, které chtějí organismus ochránit. Při druhé fázi se organismus snaží se stresovou situací vyrovnat a stabilizovat ho. Pokud k tomu nedojde, dochází ke třetí fázi, tedy vyčerpání, zhroucení obranných schopností organismu. Při této fázi je adaptace téměř nemožná. Při dlouhodobém působení stresu dochází k patologickým změnám.

„J.M.Weiss (1971) vymezuje psychický stres prostě jako nekontrolovatelnou averzivní stimulaci, avšak jiní rozlišují tzv. distres (situace, jimž se nelze přizpůsobit a které vyvolávají negativní emoce) a tzv. eustres (situace, sice zatěžující, ale příjemné, jako je např. narození dítěte nebo svatba). Distresy jsou zejména situace, které vyvolávají strach, hněv, smutek a další negativní emoce.“ (Nakonečný, 1998, str. 544-555)

Důležité je jak člověk tuto stresovou zátěž zvládne. Jedná se o faktory, které to ovlivňují a to zejména odolnost vůči stresu, emocionální vyrovnanost či dobré rodinné zázemí.

Adaptaci na školní prostředí a režim školy dítěti usnadní emoční zralost a zkušenost. (Vágnerová, 2005, str. 264)

Důsledkem dlouhodobého vystavení stresu může být úzkost, deprese, poruchy pozornosti, napětí, nespavost a řada dalších vedoucích až k psychosomatickým onemocněním.

„Ačkoliv je stres jev ohrožující psychické a fyzické zdraví člověka, úplná nepřítomnost stresu jako nadměrné stimulace či ztížených podmínek adaptace není zcela žádoucí. Jistá míra stresu je osobnost zocelujícím činitelem za předpokladu, že jedinec

má životní perspektivy, oporu ve svém nejbližším sociálním okolí a je chopen mobilizovat svůj psychický potenciál ke zvládnutí stresové situace, což souvisí s životními perspektivami.“ (Nakonečný, 1998, str. 546)

„Pro aktivní a vědomí způsob zvládnání stresu se ustálilo označení coping. Z terminologického hlediska je vhodné rozlišovat mezi adaptací a copingem. (Paulík, 2010, str. 79)

Adaptace je termín pro vyrovnání se ze zátěží jako takové, kdežto coping termín, kdy je potřeba vyvinout zvýšené úsilí se s touto zátěží vyrovnat.

Je velmi obtížné určit jak moc stresující je pro dítě vstup do školního prostředí. Dítě může být ve stresu i proto, že se v rodině změnil navykly stereotypy, na které bylo dítě do té doby zvyklé. V řadě domácností se totiž mění návyky vstupem do školního prostředí. Rodiče si musí zodpovědět řadu otázek. Například kdo dítě ráno vypraví, zvládne dítě vstát samo, zvládne cestu do školy. Mění se rituály domácnosti v návaznosti na změnu životní situace dítěte. I tento proces můžeme nazvat adaptací. Dítě se adaptuje nejenom na změnu své životní role, ale také na změnu rodinných rituálů, na které bylo do té doby zvyklé. Důležité je tedy právě v tomto období, aby dítě cítilo bezpečí a pevné zázemí v rodinném kruhu, podporu ze strany rodiny.

„Jako primární sociální skupina poskytuje rodina svým příslušníkům v každém věku, ale zejména dětem, pocit jistoty a bezpečí, které pozitivně působí na zátěžovou odolnost.“ (Paulík, 2010, str. 133)

Rodina je pro dítě nejdůležitějším aspektem tohoto období a vzájemná komunikace prostředkem pro zvládnutí případných adaptačních potíží, které mohou nastat jak při zvládnání nových nastavených rituálů tak při přechodu do školního prostředí či přijetí nové role žáka či spolužáka. Pokud rodina dítě podpoří i jeho sociální adaptace do nového prostředí bude pro dítě snadnější.

2.1 Sociální adaptace

Sociální adaptaci můžeme vymezit jako přizpůsobování se člověka novému prostředí či nové sociální skupině. Člověk plní určitou sociální roli, což vymezuje jeho uplatnění a také osobnostní charakteristiku. Je to jakési začlenění se do společnosti. Sociální adaptace je vlastně součástí socializace jedince. Socializace má jednak adaptační charakter, kdy jedinec se pomocí naučených dovedností, vědomostí a postojů adaptu-

je na okolní svět a anticipační charakter, kdy je potřeba u jedince rozvinout schopnosti, dovednosti a vědomosti takové, aby obstál i v budoucnosti.

„Podmínkám kulturního života se člověk učí v procesu socializace jako příslušník určité kultury, resp. subkultury tak, že se v nich postupně orientuje.“ (Nakonečný, 1998, str. 198)

„Osamostatňování na sociální úrovni a navazování nových vztahů je podmíněno rozvojem různých kompetencí, které dítěti umožňují zvládnout komunikaci, osvojit si základní normy chování a diferencovat různé sociální role, včetně své vlastní.“ (Vágnerová, 2005, str. 145)

Základní chování si dítě osvojuje v rodině. Je to chování sociální. (Vágnerová, 2005, str. 202)

Lze rozlišit různé typy chování dle socializace člověka. Je to prosociální chování, kdy člověk bez nároku na odměnu vykoná něco prospěšného pro druhého. Disociální chování, kdy je člověk neukázněný, nesnášenlivý, problémový. Asociální chování, kdy jedná na okraji stanovené normy a antisociální, kdy jedince jedná nezákonně, protiprávně. Důležitým faktorem socializace jedince je na prvním místě rodina.

Základní jednotkou pro dítě je rodina, která je charakteristická vztahy jednotlivých členů rodiny, což je základním faktorem socializace. (Nakonečný, 1998, str. 199)

Dalším důležitým hlediskem z pohledu socializace je vstup do školy. Škola připravuje dítě na život ve společnosti. Přípravuje ho na pozdější profesní roli. Další činitel, který velmi podstatně ovlivňuje socializaci jedince je skupina, ve které se pohybuje. Je důležitá z hlediska emoční i sociální opory. Výsledkem socializace je vlastně sociabilita. Tedy schopnost jedince se sdružovat, navazovat kontakty s ostatními, což je v úspěšné adaptaci na jakoukoliv roli či prostředí, jeden z hlavních činitelů. Pokud se však dítě necítí dobře, může dojít k poruchám v adaptaci.

2.2 Poruchy adaptace

Vstup dítěte do školního prostředí představuje pro dítě značnou zátěž. Na dítě jsou kladeny velké nároky a očekávání. Očekává se plné soustředění po celou dobu výuky, plnění povinností a přizpůsobení se normám školy.

„Nástup do školy, spojený s většími požadavky ze strany rodičů i této instituce, tlakem na přijetí povinností, jejichž plnění je specifickým způsobem klasifikováno,

může zhoršit emoční bilanci a stimulovat rozvoj negativních emocí, především úzkosti a strachu.“ (Vágnerová, 2005, str. 264)

„Není divu, že velký počet dětí vykazuje delší nebo kratší dobu po vstupu do školy různě intenzivně a rozličně projevované známky nepřizpůsobení.“ (Langmeier, Krejčířová, str. 101)

Takové dítě se nedokáže soustředit, má problémy s kázní, výukou či je příliš úzkostné a plačtivé. Pokud se u dítěte projeví, takové příznaky nepřizpůsobení se danému prostředí, adaptace je nedostatečná či nesprávná, hovoříme o maladaptaci. Takové dítě má ke škole negativní postoj, nechce se doma připravovat, je nesoustředěné a podává špatný výkon. Ranní zvracení, bolesti břicha či jiné somatické obtíže se objevují pouze ve školní dny nikoliv o víkendech nebo v dnech volna. Takové projevy nepřizpůsobivosti v první třídě mohou vést až k návštěvě dětského lékaře. (Langmeier, Krejčířová, 1998, str. 102)

Dítě s problematickou adaptací se projevuje emočně odlišně od ostatních nebo má problémy s chováním. Projevuje se emočně odlišně, může být úzkostné, plačtivé, příliš plaché. U takového dítěte se adaptační porucha velmi obtížně identifikuje, neboť takové dítě mnohdy neporušuje zásadním způsobem školní normy. U dítěte, které má problémy s chováním je tento problémy zřejmější. Dítě porušuje školní normy, může být agresivní, hrubé, vulgární. Někdy se jedná o kombinaci těchto obtíží a dochází k poruše zdravého vývoje dítěte. Takové dítě může prožívat strach, úzkost, které mohou vést až ke školní fóbii.

„Každá fobie je vlastně vrozeným strachem, na který se naštěstí lze adaptovat. Školní fobie je z diagnostického pohledu druhem sociální fobie, kdy má dítě strach chodit do školy. Jeho strach může pramenit například z toho, že nezvládne určité věci výkonově, ale častěji je dán tím, že bude nějak posmíváno, ztrapněno nebo ironizováno kolektivem.“ (Praška, Ordinace.cz, strach ze školy, 2009)

Psychiatr doc. MUDr. Ján Praška píše, že celková úzkostnost je u dítěte dána z 30% geneticky a z 70% ji ovlivní vše, co dítě v životě potká. Jako nejzávažnější moment vidí předčasnou separaci od matky (odloučení kdy je dítě dáno do školky, jeslí, nebo pobyt v nemocnici). Úzkostné matky dle jeho názoru vychovávají úzkostné děti. (Ordinace.cz, strach ze školy, 2009)

Separáční úzkost je přirozená ve věku batolecím či kojeneckém kdy postupně slábne. Pokud však trvá i do školního věku, ve školním prostředí se často projeví školní fóbií což je již psychopatologický problém.

„Žák, který má poruchu adaptace, má problémy jak s prostředím, tak také vůči sobě samotnému. Většinou se projevuje u dětí, které jsou často vystavovány stresujícím událostem. Tato porucha graduje ve většině případů při nových změnách. Mohou to být změny prostředí (nástup do první třídy nebo nové školy) při zátěžových situacích v rodině (úmrtí blízké osoby) nebo třeba jen delší odloučení od rodičů. Může prožívat strach, úzkost, depresi, nedokáže se sžít s novým prostředím. (Michalová, 2011, str. 18)

Je důležité tyto problémy vnímat komplexně a především ve vztahu k sociálnímu prostředí. Hlavním činitelem je rodina, kdy dítě přebírá postoje a názory rodičů. Přílišné nároky kladené ze strany rodičů mohou vést k pocitům méněcennosti. Po vstupu do školního prostředí hraje důležitou roli i škola a skupina vrstevníků. Příliš přísný učitel či posměch spolužáků, pocitů nejistoty a negace vůči tomuto prostředí mohou tyto pocity ještě prohloubit. Při prvních náznacích takového stavu u dítěte je třeba si promluvit s učitelem a vyhledat odbornou pomoc. Najít příčiny takového stavu u dítěte bude prioritou pro celkový zdravý vývoj dítěte a úspěšnou adaptaci do školního prostředí.

3 ŠKOLNÍ PROSTŘEDÍ

Vstup do školního prostředí je pro dítě velká životní změna. Mnoho se naučilo v rodinném prostředí, poté ve většině případů následovalo prostředí mateřské školky, kde se naučilo osamostatnit se od rodiny zejména od matky a nyní vešlo do prostředí školy. Do prostředí, kde už musí dodržovat určité normy, musí přivyknout školnímu režimu a sžít se s novými sociálními rolemi. Začíná tedy proces adaptace. Nástup do školního prostředí neboli věk latence, kdy si má dítě přisvojit pocit vlastní snaživosti a ubránit se pocitům méněcennosti, dle Eriksona, je další významná etapa života dítěte. (Langmeier, Krejčířová, 1998, str. 230)

„Se vznikem dělby práce a s diferenciací společnosti se vytvořila specifická instituce – škola.“ (Vorlíček, 2000, str. 78)

Od pradávna se teoretikové přeli, kde se má výchova uskutečňovat. Převládalo školní prostředí, kdy si žáci mohou vytvářet nové sociální vazby, nebudou se bát mezi lidmi a mohou se srovnávat s ostatními. (Vorlíček, 2000, str. 78)

I když se občas objeví někdo, kdo prosazuje výuku za zdmi soukromého domu, ale jsou to jen ojedinělé tendence a v České Republice převládá výuka ve školách. Děti jsou mezi vrstevníky, což pomáhá jejich rozvoji. Ve školách působí kvalifikovaní pracovníci a docházka do školy je na určité období povinná.

„Sociálně-výchovná činnost ve škole představuje pomoc učitelů při orientaci žáků v současném každodenním životě, ke zvládnání životních situací a k aktivní účasti na společenském životě.“ (Kraus, 2001, s. 67.)

„Člověk se učí už jako novorozenec a k učení ve školním věku a dospělosti přistupuje již s určitým systémem vědění a s určitými více či méně vyhraněnými intencemi, nutnost všeobecného vzdělání, profesní kompetence, osobní zájmy a další ho pak vedou k obohacování dosud získaných vědomostí, dovedností a návyků. V podstatě je člověk permanentně se učící bytost.“ (Nakonečný, 1998, str. 394)

Vzdělání je celoživotním procesem. Nekončí odchodem ze školy, ale provází každého člověka celým životem. Budoucí společnost je společností učící se. (Skalková, 2007, str. 65)

Škola působí jako hlavní činitel v socializaci dítěte. Je nesmírně důležitou institucí, neboť v ní dítě tráví podstatnou část svého života. Nejenom, že zde rozvíjí svou osobnost, učí se novým návykům, normám, ale dochází zde k důležité sociální interakci mezi školním prostředím, spolužáky a autoritou v podobě učitelů. Další z činitelů, které má na dítě v tomto období velký vliv jsou masmédia.

„Masmédia jsou v současné době moderním médiem, které má zásadní vliv na utváření sociálního života dítěte. Technické vymoženosti nepředstavitelné pro starší generace jsou součástí každodenního života dnešních dětí – internet, facebook, počítačové hry, mobil.“ (Kraus, 2008, str. 126)

„Škola, to není jenom výuka, ale také společenská záležitost. Dítě stráví ve škole několik hodin každý den v týdnu a škola se tak stane nedílnou součástí jeho života. To, jak se přizpůsobí celému režimu školy, jak se bude ve školním prostředí cítit, bude ovlivňovat i úspěšnost ve škole.“ (Klégrová, 2003, str. 27)

„Specifické edukační funkce školy jsou právě tím, co ji odlišuje od jiných sociálních institucí, v nichž též probíhá edukace (např. od rodiny, party, masových medií, církvi). Můžeme zde použít taxonomii těchto edukačních funkcí podle Huséna, Tuijnmana a Hallse (1992), jak je popsána v knize *Schooling in Modern European Society*. Škola je instituce, přispívající k celkovému rozvoji jednotlivce – poskytuje mu poznatky a dovednosti, které nelze získat mimo školní prostředí. Škola je ochranné zařízení – předává hodnoty a ideály, které jsou ve společnosti žádané a snaží se eliminovat ty nevhodné. Škola je formovatel lidských bytostí – dle určitých hodnot a norem společnosti. Škola je nástroj sociální politiky – příprava žáků na participaci na trhu práce a další rozvoj profesních kompetencí a potlačení nepřijatelných návyků, např. užívání drog, kouření apod. Škola je instituce, která je zároveň součástí životního prostředí dětí – vzhledem k tomu, že ve škole tráví po dobu několika let děti valnou většinu svého času, měla by vytvářet i příjemné prostředí k životu.“ (Průcha, 2002, str. 390)

Čeští spisovatelé Havlík, Halászová a Prokop (1996) uvádějí čtyři funkce školy a to funkci personalizační, kvalifikační, socializační a integrační. Kdy funkce personalistická formuje jedince k samostatnosti, funkce kvalifikační vybavuje lidi znalostmi nutnými pro budoucí povolání, socializační funkce učí novým sociálním rolím a

funkce integrační, která připravuje jednotlivce i na činnost politicko-veřejnou. (Průcha, 2002, str. 390-391) Jedním z důležitých faktorů pro úspěšnou adaptaci dítěte do školního prostředí je školní klima. Vzájemná pomoc, důvěra, spolupráce a příjemné prostředí právě tyto aspekty vytváří takové prostředí, ve kterém se dítě cítí příjemně, a napomůžou mu při adaptaci na nové prostředí.

„Školní klima se charakterizuje jako, specifický projev školního života, který obsahuje celkovou kvalitu prostředí uvnitř školy. Součástí klimatu školy je klima třídy.“ (Skalková, 2007, str. 245)

3.1 Prostředí 1. Třídy

Školní prostředí, do kterého vstupuje, by mělo být pro dítě motivující. Toto prostředí ovlivňuje jak psychosociální klima, tak i atmosféru třídy. Mělo by napomáhat úspěšné adaptaci dítěte. Dítě by se mělo cítit dobře, mít dostatek podnětů, které by ho pozitivně rozvíjeli. Zejména třída, kde tráví dítě nejvíce času, by měla mít optimální teplotu, vybavení učebny, tak třeba malý hrací koutek, který je zejména pro první dny ve školním prostředí přímo nutností. Dítě se potřebuje odreagovat, není zvyklé sedět dlouhé hodiny v lavici. Do této doby, byla totiž právě hra jednou z nejdůležitějších forem učení.

„Nejdůležitější činností pro poznávání světa a věcí i začlenění do lidského společenství byla v předškolním věku hra, nyní je to vedle ní skutečná práce. Schopnost vykonávat úkoly, které nejsou samy o sobě příjemné a nevyplývají z okamžitých potřeb, ale jsou prováděny pro zamýšlený cíl, je jedno z charakteristik zralosti dítěte pro školu a rychle roste už od počátku školní docházky.“ (Langmeier, Krejčířová, 1998, str. 137)

„Od začátku školní docházky by měl být vyměřen čas na práci i na hru. Práce by měla být stejně zajímavá jako hra a může být stejně vážná jako práce. Jen v tomto smyslu může být škola hrou a hra školou života.“ (Langmeier, Krejčířová, 1998, str. 137)

V tomto pro dítě zcela novém prostředí se taky tvoří nová sociální skupina a to jeho třída. Sžívá se s novými spolužáky a i vztahy s kamarády ze školky jsou v tomto prostředí jiné. Vznikají úplně nové sociální vztahy a dochází daleko častější k sociální interakci. V této skupině se dítě naučí pomoci slabšímu, spolupráci ale i soutěživosti.

(Langmeier, Krejčířová, 1998, str. 128) Dalším důležitým aspektem tohoto prostředí jsou pomůcky, které jsou používány. Pro děti v první třídě je určitě důležité, aby je zaujaly učebnice. Již J. A. Komenský byl jedním ze zakladatelů školních učebnic a proto je důležité, aby autoři učebnic respektovali požadavky na vlastnosti textu, které zformuloval. První školní rok je pro dítě jistě jedním z nejdůležitějších kroků jeho života. Vždyť přišel do tohoto prostředí, jako dítě, které neumí číst ani psát a na konci první třídy z něho bude dítě, které si přečte svou první knížku. Proto taky příjemné, klidné prostředí 1. třídy by mělo dopomoci k tomu, aby se dítě do školy těšilo a rádo ji navštěvovalo, což je výsledek úspěšné adaptace na toto prostředí. Také přijetí nové role a to role spolužáka, přispěje k rychlé adaptaci na nové prostředí.

3.2 Role spolužáka

Tím, že dítě vstoupí do školního prostředí, přijímá zároveň nové sociální role a to roli žáka a spolužáka. Přináší to sebou řadu změn a povinností. Dítě se učí být někomu nápomocen, být platným členem určité sociální skupiny. Ze začátku se vztahy odvíjí od toho, s kým momentálně sedí, jestli se znali před nástupem do školy nebo ze školky. Langmeier a Krejčířová uvádí ve své publikaci, že se trvalejší vztahy utváří až kolem desátého roku. Tato sociální skupina se také začíná postupně vnitřně rozdělovat například dle oblíbenosti žáka, jeho síly, prospěchu, ale také například dle jeho tichosti, neohrabanosti a podobných vlastností. Tato skupina má velký vliv na sebevědomí dítěte. Způsob, jakým dítě zvládne roli spolužáka, bude významný nejenom pro období školního věku, ale i pro jeho budoucnost, je totiž základem pro sociální úspěšnost, jde o schopnost mít dobrou pozici a být akceptován jinými lidmi. (Vágnerová, 2005, str. 292)

„Socializace vede k osvojování si určitých sociálních rolí, tj. způsobu chování, které sociální okolí očekává na základě věku daného jedince, jeho pohlaví a společenského statusu., (Kraus, 2008, str. 88)

„Spolužáci jsou považováni za rovnocenné, dítě s nimi sdílí všechny výhody i nevýhody postavení školáka. Spolužáky si nemůže vybrat, získá je zařazením do určité třídy, do skupiny vrstevníků přibližně stejného věku. Třída je stabilní a uzavřenou skupinou nelze do ní libovolně přicházet a odcházet. Příslušnost ke třídě se stává součástí jeho sociální identity.“ (Vágnerová, 2005, str. 295-296)

Děti se postupně učí vycházet i se spolužáky, se kterými se nebaví, nekamarádí se s nimi, a přesto s nimi musí spolupracovat.

„Zatím co na začátku školní docházky je pro dítě, vedle rodičů určujícím modelem hodnocení učitelka, v dalších letech školního období stále roste vliv dětské skupiny.“ (Langmeier, Krejčířová, 1998, str. 133)

„Vrstevnické skupiny představují přirozenou formu života dětí a mládeže. Jsou to skupiny, které charakterizuje věková, ale také názorová blízkost, z níž vyplývá souhlasné jednání. Jsou to typické primární, zpravidla neformální skupiny. Vyznačují se bezprostředními kontakty a silným pocitem příslušnosti ke skupině (identifikace vyjadřovaná zájmenem „my,“ (Kraus, 2008, str. 60)

Je dobré posilovat vztahy ve třídě a udržovat atmosféru přátelství. Učitel i rodiče by měli podporovat děti, tak aby si navzájem pomáhali a byly dobrými spolužáky. Rozvíjet vztahy i mimo školní prostředí například na různých kroužcích nebo také při mimoškolních akcích. Důležitá je také role učitele, který bude udržovat příjemnou atmosféru a pozitivně motivovat děti.

3.3 Role učitele

Jedním z nejdůležitějších aspektů pro úspěšnou adaptaci dítěte do školního prostředí je právě role učitele. Již J. A. Komenský roli učitele vyjádřil slovy: „Žáku náleží práce, učiteli její řízení.“ S tímto vyjádřením se i po tolika letech dá jenom souhlasit. Učitel by měl dohlížet na žáky a dávat jim rady, tak aby to zvládli sami. Měl by umět motivovat žáky a použít takových prostředků, aby si osvojil určitou látku. Při tom používat didaktické zásady, které Komenský formuloval. Učitel by měl vysílat jasné projevy, dítě v tomto věku ještě nedokáže dostatečně porozumět vtipu, ironii nebo nadsázce.

„Vždy je potřebné mít na paměti, že učitel je pro žáky tím nejdůležitějším modelem k nápodobě. A tak je důležité, aby vytvářel vhodnou atmosféru ve třídě tak, aby se v jejím prostředí cítili všichni dobře. Tím, že projevíte svým žákům pocit porozumění, dokazujete jim, že každý člověk by měl být respektován jako jedinec.“ (Michalová, 2011, str. 46)

Učitelé se vyvíjejí tak, že postupují skrze několik dosti dobře předpověditelných a kvalitativně odlišných etap, tj. od statusu začátečníka / novice/ k statusu experta.

(Průcha, 2005, str. 192) Nelze přesně říci, kdy se z učitele novice stává expert, většinou ale začíná nabývat vlastnosti experta po pěti letech praxe. Vyučování by mělo vycházet z prožitých zkušeností žáků. Učitel by měl být pozorovatel a nápomocen, když je to potřeba. Měl by umět činnosti organizovat a předávat vlastní zkušenosti. Pro žáka jsou však důležité pouze ty vědomosti, které dokáže použít v praxi.

Jestliže postupy učitele odpovídají potřebám jistoty, důvěry, kladného hodnocení, podporují pozitivně se rozvíjející vztah dítěte k učení a ke škole. A naopak vytváření nevhodné motivační situace ve vyučování často velmi oslabuje kladný vztah žáků k učení a vyvolává netečnost, nezájem. (Skalková, 2007, str. 175) Povzbuzující hodnocení je pro žáky motivující, vzbuzuje pocity sebedůvěry a podporuje žáka v další činnosti. Naopak demotivující hodnocení u žáků vyvolává pocity méněcennosti a odrazuje od další činnosti. Součinnost mezi učitelem a žákem musí být aktivní. Žák vchází do budovy školy s určitými návyky, postojí a asimiluje nové poznatky do svého vědomí a konfrontuje s tím, co vědělo před nimi. Obohacuje se tehdy, když dokáže překonat vzniklé rozpory a rozpoznat to co je správné. Také součinnost se školou a rodinou je velmi důležitá pro školní úspěšnost dítěte.

4 VLIV RODINY NA ŠKOLNÍ ÚSPĚŠNOST DÍTĚTE

Rodina hraje jednu z hlavních úloh při úspěšné adaptaci dítěte do školního prostředí. V této době, kdy mluvíme o určité krizi rodiny z důsledku velké rozvodovosti, se vyskytují problémy, u rodičů stejně jako u dětí. Dříve se rodiče zúčastňovali na výuce a chodu školy jen velmi okrajově. V poslední době, ale můžeme mluvit o partnerství mezi školou a rodiči. Rodiče dítěti pomáhají především tím, že ho naučí základním hygienickým návykům, slušnému chování, odpovědnosti a motivují ho. Problematika jednotlivých vyučovacích předmětů je poté v rukou učitelů. To vše, je ale pevně provázáno.

„Všechny formulace počítají s tím, že rodina je víc než jen součet jednotlivců, že je to celek, vyznačený určitým charakteristickým vzorcem vzájemného působení všech členů rodiny. Tento vzorec interakce uvnitř rodiny v ní vytváří jedinečnou emoční atmosféru, která je pro každou rodinu charakteristická.“ (Langmeier, Krejčířová, 1998, str. 220)

Dá se říci, že přísná, nadměrně náročná výchova může vést k vytvoření osobnosti, která je úzkostná a s potlačenou agresivitou. Trest může rozvíjet nežádoucí chování nebo dítě prostě nepochopí co je správné. Pokud dítě častěji nepochopí příčinu trestu, může to vyvolat pocity strachu, úzkosti i se somatickými projevy. Dítě se začne vyhýbat jak škole, tak učiteli nebo rodičům. Děti, které jsou často trestány, mohou pojmout pocit, že jsou „špatné“, jsou nálepkováni i spolužáky a v budoucnu se dítě chová podle očekávání ostatních. Je také možné, že si dítě tento model odnese do své budoucí rodiny a bude stejně trestat potom své děti. Dobrým směrem je tkz. demokratická výchova, tedy sounáležitost s rodinou, autonomie a vlastní rozhodování.

„Důsledkem je vývoj ke zdravě sebevědomé, emočně vyrovnané, přiměřeně aktivní, cílevědomé, nebojácné a agresivní osobnosti /A. L. Baldwin, 1955/.“ (Nakonečný, 1998, str. 219)

Rodina by měla držet při sobě, měla by být trpělivá a citlivá ke svým členům. Dítě, by nemělo pocítit pocit frustrace, tvrdé trestání či citové vydírání. Mělo by se cítit bezpečně a dobře. Mělo by být podporováno a motivováno především v době pro něho tak náročné, jako je přechod do nového prostředí. To je pro něho dobrým základem pro úspěšnou adaptaci na školní prostředí.

4.1 Realizované výzkumy na dané téma

Výzkumný záměr MŠMT ČR „Rozvoj české společnosti v EU: výzvy a rizika“ řešený v letech 2005-2011 ve spolupráci FSV UK A FF UK (MSM0021620841). Týmový projekt 2. Výchova a vzdělávání pro individuální rozvoj dítěte. První okruh dílčích témat byl interakce dospělých a dětí v rodině a školním prostředí. Druhý okruh souvisel s procesy socializace a individualizace lidského jedince v návaznosti na současnou rodinu vzhledem k partnerství, manželství a rodičovství. Názvy dílčích témat: Poznávání a rozvíjení individuálních potřeb dítěte a jejich adaptace v současné společnosti. Rizika a rozvojové možnosti psychosociálního vývoje dítěte v rodinném a školním prostředí. Počátky rozvoje interpersonálních a sociálních vztahů v životě jedince. Publikace související s řešenými tématy.

Horáková–Hoskovcová, S.Suchochlebová-RyntováL.,(2009) Výchova k psychické odolnosti dítěte.Praga:Grada.

Krejčová,L.,Merlin,V. a kol. (2010) Pedagogická intervence u žáků základních škol. Praha: Wolters Kluwer.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 REALIZACE VÝZKUMU

V praktické části jsme vycházeli z odborné literatury Metody pedagogického výzkumu od Miroslava Chrásky z roku 2007. V empirické části jsme realizovali kvantitativní výzkum pomocí dotazníkového šetření. Dotazníky byly určeny rodičům dětí, které vcházejí do školního prostředí. Cílem práce bylo zjistit, jak se děti adaptují do školního prostředí pohledem rodičů.

Výzkumný problém této bakalářské práce je adaptace dítěte do školního prostředí pohledem rodičů.

Hlavní a dílčí cíle bakalářské práce

V souladu s výzkumným problémem byly stanoveny cíle bakalářské práce. Hlavní cíl bakalářské práce, bylo zjistit, jak hodnotí rodiče dětí vstupujících do školního prostředí jejich adaptaci.

Dílčím cílem bylo zjistit názory respondentů na to, jak rodina ovlivňuje úspěšnou adaptaci dítěte do školního prostředí, dále zjistit, dle pohledu rodičů, která z klíčových kompetencí dětí prvních tříd je podle jejich názoru nejproblémovější. Dalším dílčím cílem bylo zmapovat názory respondentů na hodnocení a motivaci jejich dítěte ze strany pedagoga a jaká je spolupráce mezi pedagogem a rodiči.

5.1 Stanovení výzkumných otázek

Dle stanovených cílů jsme formulovali následující výzkumné otázky:

Hlavní výzkumná otázka:

Jaký je pohled rodičů na adaptaci jejich dítěte do školního prostředí?

Dílčí výzkumné otázky:

1. Jak respondenti subjektivně hodnotí adaptaci jejich dítěte do školního prostředí a ovlivňuje rodina školní úspěšnost dítěte?
2. Která z dovedností dětí prvních tříd je dle názoru rodičů nejproblémovější?
3. Jaký je názor respondentů na samostatnost a emoční vyzrálost jejich dětí při vstupu do školního prostředí?
4. Jaký je názor respondentů na pedagoga jejich dítěte z hlediska hodnocení a motivace?

5. Jaká je spolupráce mezi respondenty a pedagogem dítěte?

5.2 Organizace výzkumného šetření

Výzkumné šetření probíhalo formou nestandardizovaného dotazníku, který byl určen rodičům dětí prvních tříd. Distribuce dotazníků probíhala od listopadu 2013 do ledna 2014. Celkem bylo předáno 131 dotazníků v tištěné formě. Návratnost z celkového počtu dotazníků byla 77%, což činí 102 dotazníků. Přes vyplňto.cz bylo vyplněno 36 dotazníků. Dohromady tedy 138 dotazníků.

5.3 Popis výzkumné metody a analýza dat

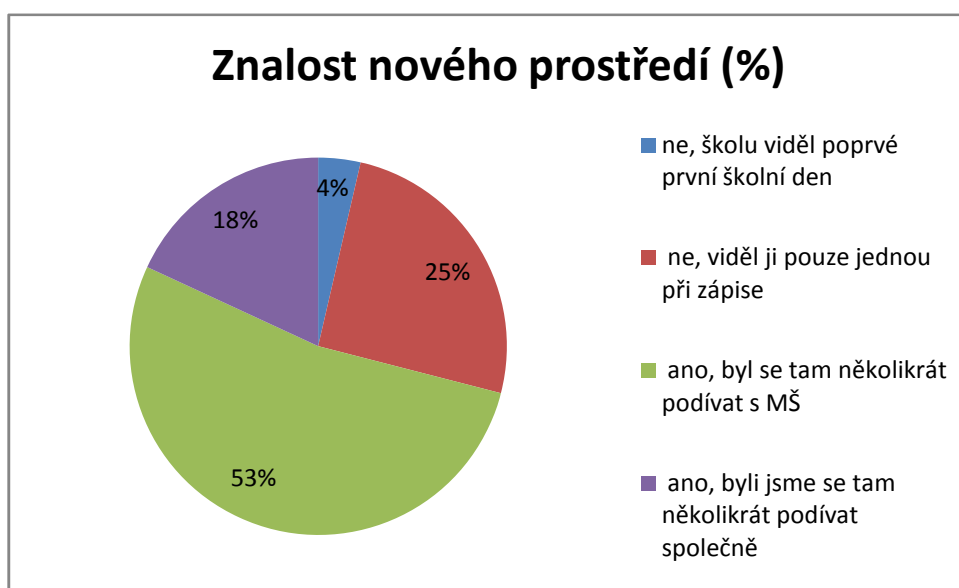
Dotazník obsahoval otázky uzavřené, což znamená, že respondenti vybírali z několika uvedených odpovědí a z otázek otevřených, kdy vytvářeli své vlastní odpovědi. Při zpracování a vyhodnocování dotazníků byly jednotlivé otázky analyzovány. Nejprve byly odpovědi jednotlivých položek tříděny. Poté byly sestaveny tabulky četností a získaná data převedena na procenta a znázorněna grafy.

6 INTERPRETACE A VYHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ ŠETŘENÍ

Položka dotazníku č.1 - Poznalo vaše dítě prostředí nové školy před nástupem do ní?

Poznalo vaše dítě prostředí nové školy před nástupem do ní?	Četnost
ne, školu viděl poprvé první školní den	5
ne, viděl ji pouze jednou při zápise	35
ano, byl se tam několikrát podívat s MŠ	73
ano, byli jsme se tam několikrát podívat společně	25
celkem	138

Tabulka 1

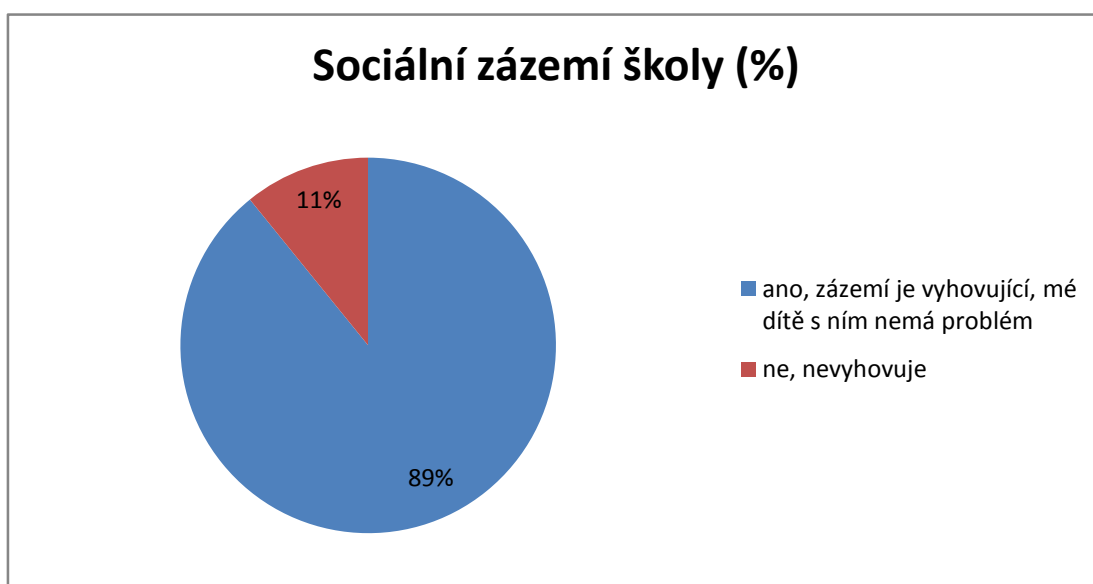
Graf 1

Ze statistického šetření vyplynulo, že 73 dětí (53 %) se bylo podívat do nové školy se svou mateřskou školkou. 35 dětí (25 %) vidělo školu pouze jednou. Tyto děti navštívily školu pouze při zápise do ní. 25 dětí (18 %) se byly v nové škole podívat společně se svými rodiči a 5 dětí (4 %) vidělo novou školu až první školní den.

Položka dotazníku č. 2 – Přispívá dle vašeho názoru sociální zázemí školy (toalety, šatny, jídelna...) k úspěšné adaptaci vašeho dítěte do tohoto prostředí?

Přispívá dle vašeho názoru sociální zázemí školy (toalety, šatny, jídelna...) k úspěšné adaptaci vašeho dítěte do tohoto prostředí?	četnost
ano, zázemí je vyhovující, mé dítě s ním nemá problém	123
ne, nevyhovuje	15
celkem	138

Tabulka 2

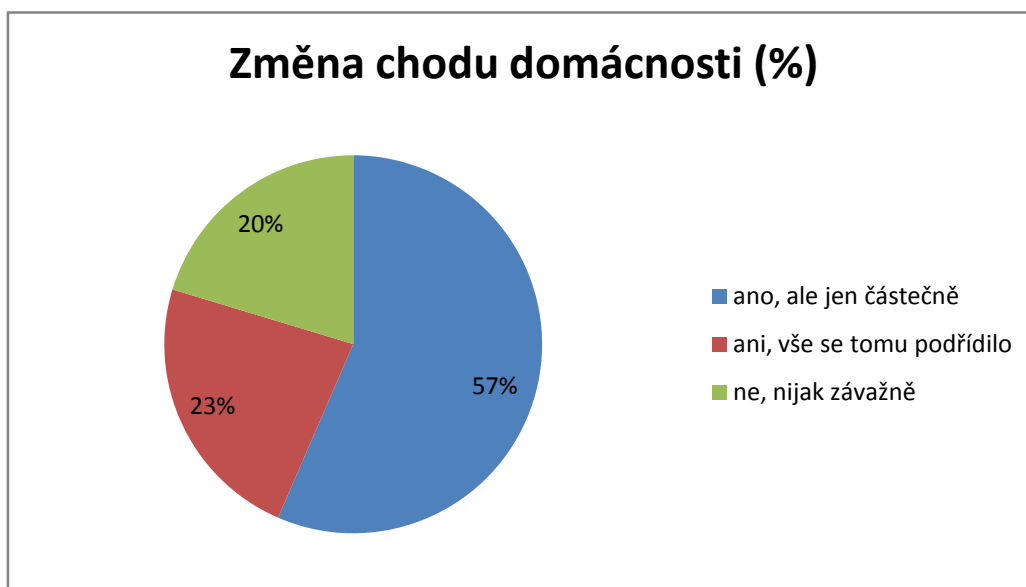
Graf 2

Ze statistického šetření vyplynulo, že 123 dětem (89 %) zázemí školy vyhovuje a 15 dětem (11 %) zázemí školy nevyhovuje. Nejčastější odpovědí k nevyhovujícímu prostředí byla toaleta. Odpovědělo takto 9 respondentů (6.52 %). Dále dva respondenti (1.45 %) odpověděli šatny a další dva respondenti (1.45 %) nspecifikovali, co konkrétně jejich dítěti nevyhovuje. Další odpovědí bylo soukromí, uzamykatelné skříňky, 220V a wifi.

Položka č. 3 – Změnil se chod vaší domácnosti po nástupu vašeho dítěte do první třídy?

Změnil se chod vaší domácnosti po nástupu vašeho dítěte do první třídy?	četnost
ano, ale jen částečně	78
ano, vše se tomu podřídilo	32
ne, nijak závažně	28
celkem	138

Tabulka 3

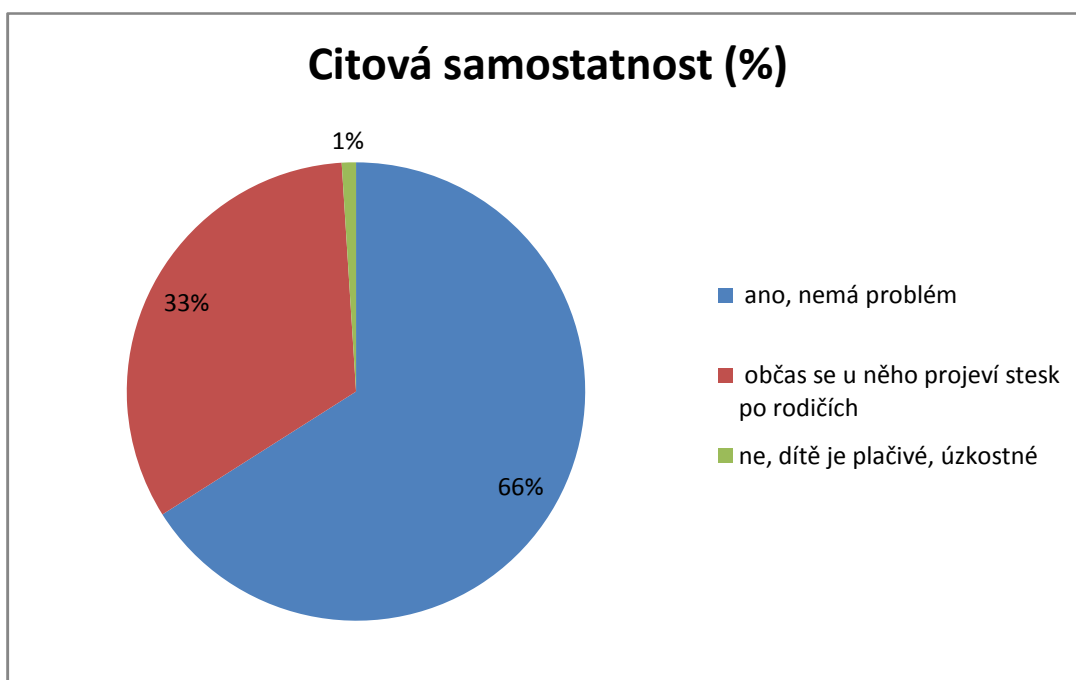
Graf 3

Ze statistického šetření vyplynulo, že u 78 domácností (57 %) se chod domácnosti změnil, ale jen částečně. U 32 domácností (23 %) se chod domácnosti celý podřídil nástupu dítěte do školy. A u 28 domácností (20 %) se chod domácnosti nijak závažně nezměnil.

Položka č. 4 – Zvládá vaše dítě odloučení od rodiny? Je citově samostatné?

Zvládá vaše dítě odloučení od rodiny? Je citově samostatné	četnost
ano, nemá problém	91
občas se u něho projeví stesk po rodičích	46
ne, dítě je plačtivé, úzkostné	1
celkem	138

Tabulka 4

Graf 4

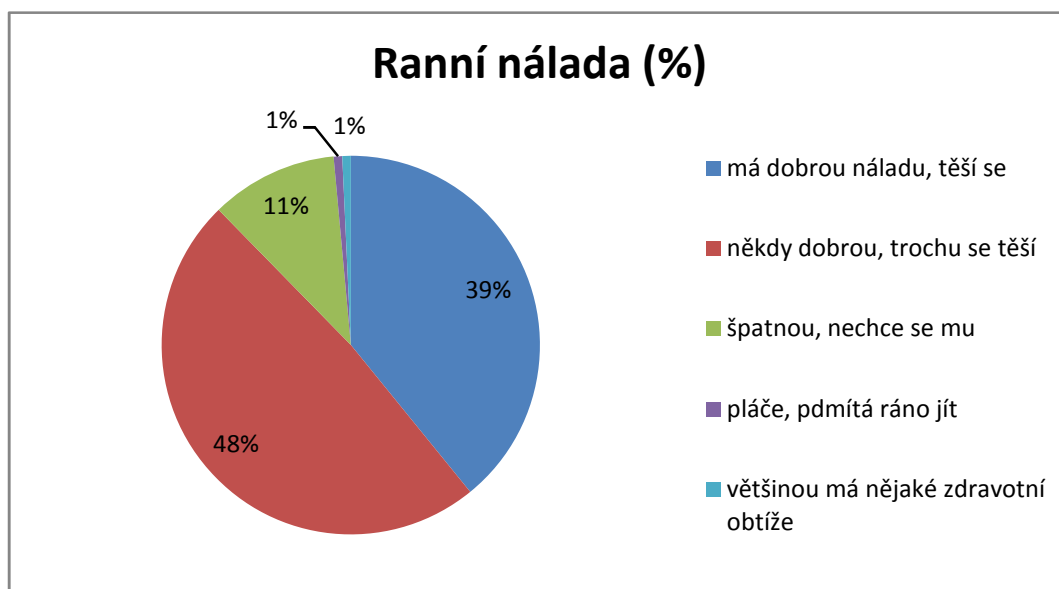
Ze statistického šetření vyplynulo, že 91 dětí (66 %) nemá problémy s odloučením od rodiny a je citově samostatné, u 46 dětí (33 %) se objevuje občasný stesk po rodině a jedno dítě (1 %) odloučení od rodiny nezvládá.

Položka č. 5 – S jakou náladou vaše dítě ráno vstává do školy?

S jakou náladou vaše dítě ráno vstává do školy?	četnost
má dobrou náladu, těší se	54
někdy dobrou, trochu se těší	67
špatnou, nechce se mu	15
pláče, odmítá ráno jít	1
většinou má nějaké zdravotní obtíže (zvrací, bolí ho břicho...)	1
celkem	138

Tabulka 5

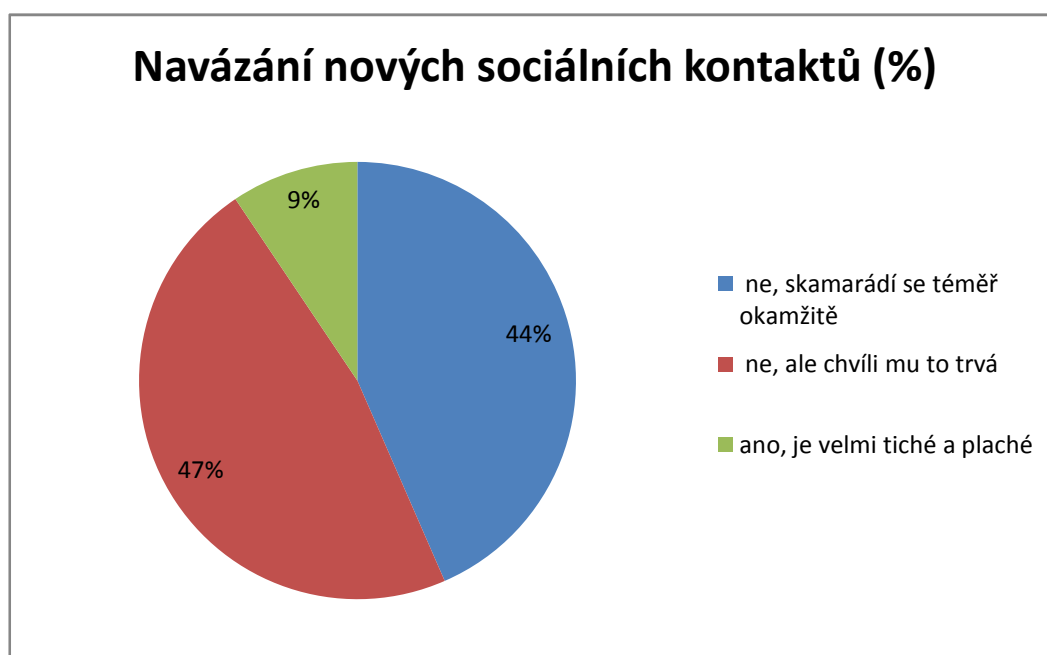
Graf 5

Ze statistického šetření vyplynulo, že 67 dětí (48 %) vstává ráno do školy někdy s dobrou náladou a trochu se těší do školy, 54 dětí (39 %) má ráno dobrou náladu a těší se. U 15 dětí (11 %) se ráno objevuje špatná nálada a nechce se mu, jedno dítě (1 %) ráno pláče a odmítá jít a u dalšího dítěte (1 %) se ráno objevují nějaké zdravotní obtíže.

Položka č. 6 – Má vaše dítě problém s navázáním nových sociálních kontaktů zejména mezi vrstevníky?

Má vaše dítě problém s navázáním nových sociálních kontaktů zejména mezi vrstevníky?	četnost
ne, skamarádí se téměř okamžitě	60
ne, ale chvíli mu to trvá	65
ano, je velmi tiché a plaché	13
celkem	138

Tabulka 6

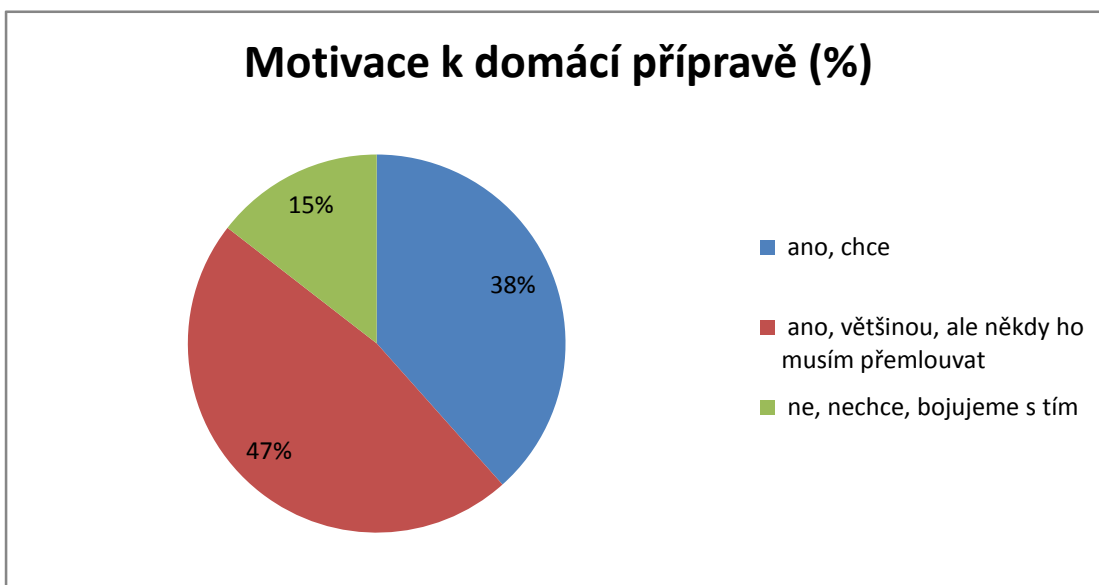
Graf 6

Ze statistického šetření vyplynulo, že 65 dětí (47 %) nedělá problémy navázat nový sociální kontakt, ale chvíli mu to trvá. 60 dětí (44 %) uvedlo, že se skamarádí téměř okamžitě a 13 dětí (9 %) uvedlo, že je tiché a plaché a dělá mu problém navázat nový sociální kontakt.

Položka č. 7 – Chce se doma připravovat do školy..psát úkoly, číst, chystat si věci na další den?

Chce se doma připravovat do školy, psát úkoly, číst, chystat si věci na další dne?	četnost
ano, chce	53
ano, většinou, ale někdy ho musím přemlouvat	65
ne, nechce, bojujeme s tím	20
celkem	138

Tabulka 7

Graf 7

Ze statistického šetření vyplynulo, že 65 dětí (47 %) se většinou chce připravovat do školy, ale někdy se musí přemlouvat. 53 dětí (38 %) se připravovat chce a 20 dětí (15 %) se připravovat nechce a bojuje s tím.

Položka č. 8 – Zaznamenali jste nějakou změnu chování u vašeho dítěte po vstupu do školy?

Zaznamenali jste nějakou změnu chování u vašeho dítěte po vstupu do školy?	četnost
ano	114
ne	24
celkem	138

Tabulka 8

Graf 8

Ze statistického šetření vyplynulo, že 114 (82.6 %) rodičů nezaznamenalo u svého dítěte po vstupu do školy žádné změny chování, naopak 24 rodičů (17.4 %) u svého dítěte změnu chování zaznamenali. Nejvíce respondentů 8 (5.8 %) uvedlo, že je jejich dítě samostatnější od nástupu do školního prostředí. 4 respondenti (2.9 %) nekonkretizovali, jakým způsobem se změnilo chování jejich dítěte po vstupu do školního prostředí. 3 respondenti (2.175 %) uvedli, že je dítě drzejší, odmlouvá. Po jednom respondentovi (0.725 %) se objevily odpovědi - nechut' ke všemu co souvisí se školou, hluční spolužáci, povyrostitl v chování, odmítá chodit na tréninky, žádá více pozornosti, je roztěkaný, rozumnější a zvědavější, zpočátku uvědomění si, že do školy se musí a poslední odpověď byla, zvýšená agrese a apatičnost.

Položka č. 9 – Máte pocit, že bylo vaše dítě dostatečně připraveno na vstup do 1. třídy?

Máte pocit, že bylo vaše dítě dostatečně připraveno na vstup do první třídy?	četnost
ano, myslím, že bylo	128
ne, má problémy s učivem	1
ne, má problém se soustředěním	6
ne, má problém s autoritou	3
celkem	138

Tabulka 9

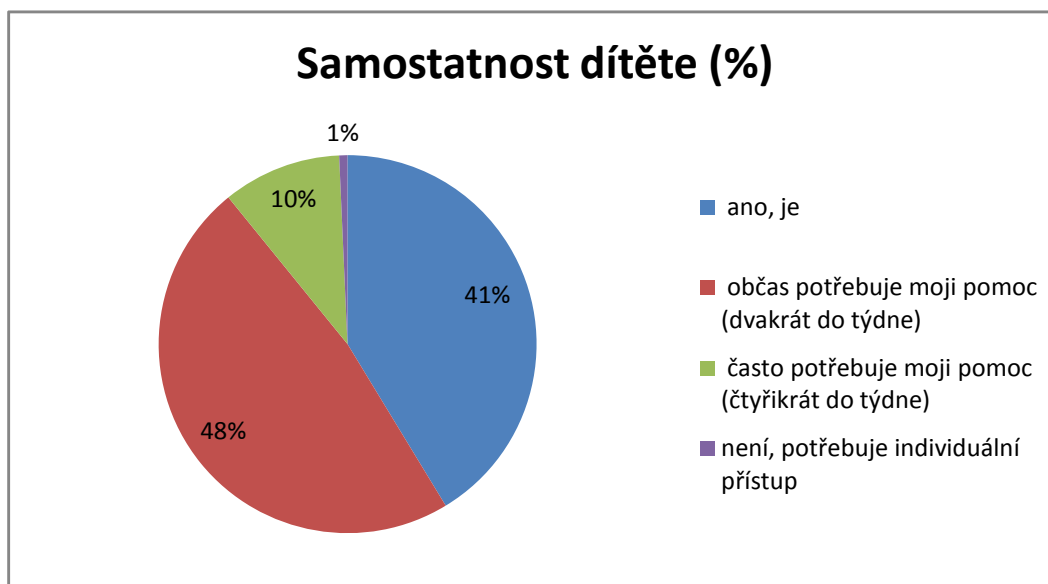
Graf 9

Ze statistického šetření vyplynulo, že 128 (92.8 %) respondentů uvedlo, že jejich dítě bylo dostatečně připraveno na vstup do 1. třídy. 6 respondentů (4.3 %) má pocit, že jejich dítě má problém se soustředěním, 3 respondenti (2.2 %) uvedli, že jejich dítě má problém s autoritami a jeden respondent (0.7 %) uvedl, že jeho dítě má problém s učivem.

Položka č. 10 – Myslíte si, že je vaše dítě dostatečně samostatné?

Myslíte si, že je vaše dítě dostatečně samostatné?	četnost
ano, je	57
občas potřebuje moji pomoc (dvakrát do týdne)	66
často potřebuje moji pomoc (čtyřikrát do týdne)	14
není, potřebuje individuální přístup	1
celkem	138

Tabulka 10

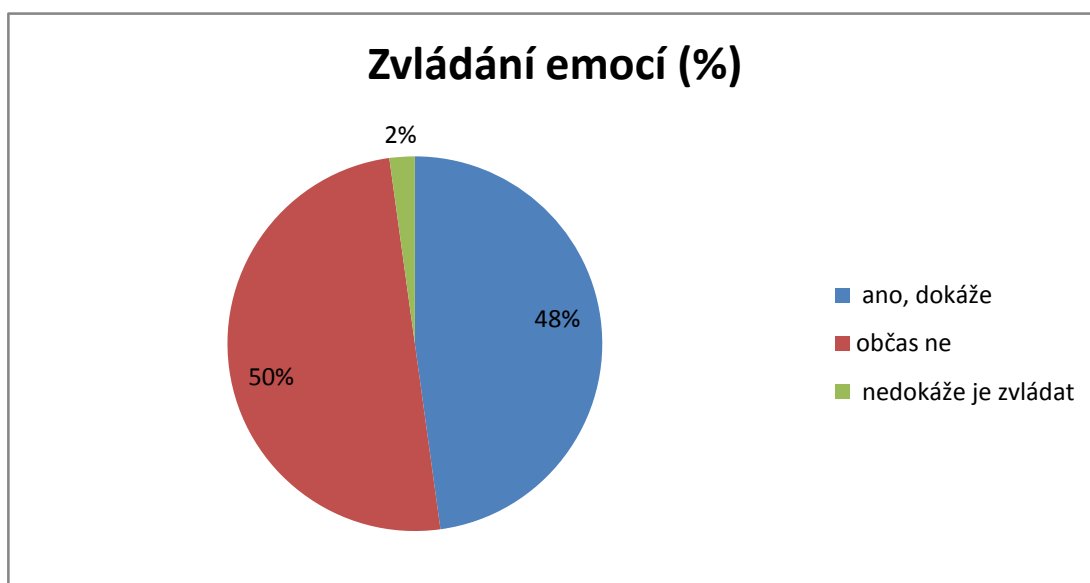
Graf 10

Ze statistického šetření vyplynulo, že 66 dětí (47.9 %) dle respondentů potřebuje pomoc rodičů (dvakrát do týdne), 57 dětí (41.3 %) nepotřebují pomoc rodičů a jsou tedy dostatečně samostatné. U 14 dětí (10.1 %) respondenti uvedli, že potřebují pomoc často (čtyřikrát do týdne) a jeden respondent uvedl, že jeho dítě (0.7 %) potřebuje individuální přístup a samostatné není.

Položka č. 11 - Dokáže vaše dítě zvládat emoce? (touhu po něčem co nemůže mít, vztek, zlost...)

Dokáže vaše dítě zvládat emoce? (touhu po něčem co nemůže mít, vztek, zlost..)	četnost
ano, dokáže	66
občas ne	69
nedokáže je zvládat	3
celkem	138

Tabulka 11

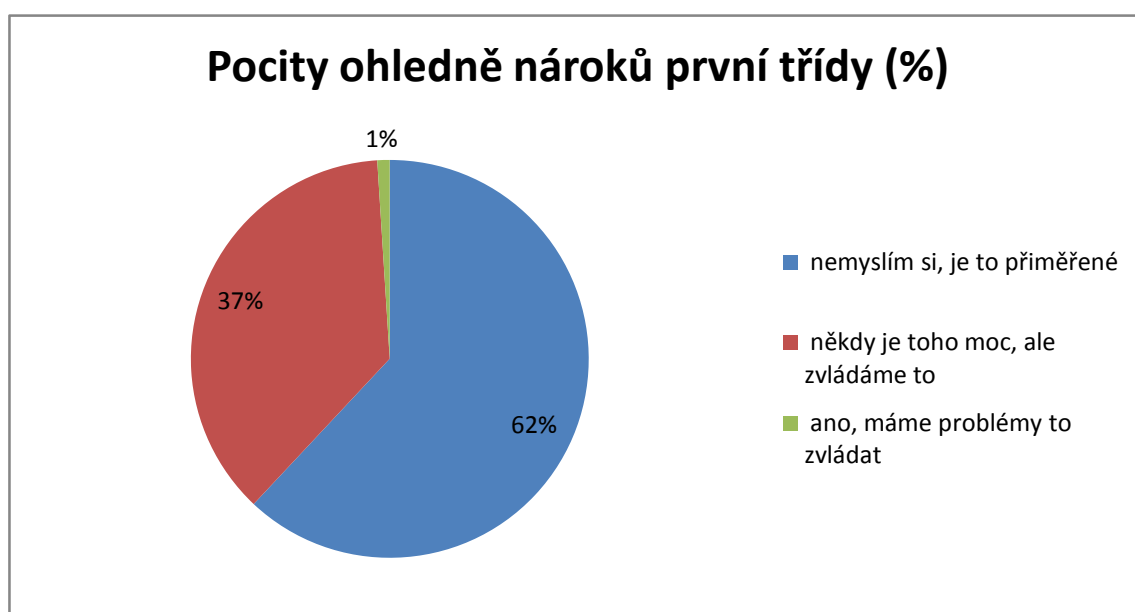
Graf 11

Ze statistického šetření vyplynulo, že 69 respondentů (50 %) uvedlo, že jejich dítě občas nedokáže zvládat emoce, 66 dětí (48 %) emoce zvládají a 3 děti (2 %) emoce zvládnout nedokážou.

Položka č. 12 – Máte pocit, že jsou na vaše dítě kladeny vysoké nároky v první třídě?

Máte pocit, že jsou na vaše dítě kladeny vysoké nároky v první třídě?	četnost
nemyslím si, je to přiměřené	85
někdy je toho moc, ale zvládáme to	51
ano, máme problémy to zvládat	2
celkem	138

Tabulka 12

Graf 12

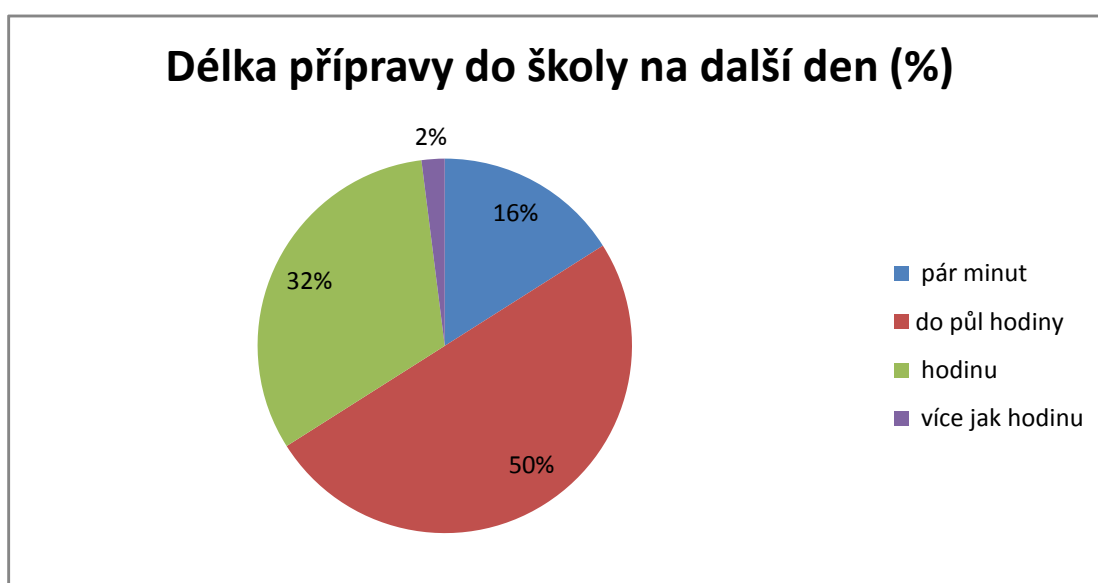
Ze statistického šetření vyplynulo, že 85 respondentů (62 %) uvedlo, že na jejich dítě nejsou kladeny vysoké nároky a myslí si, že je to přiměřené. 51 respondentů (37 %) uvedlo, že je toho někdy moc, ale zvládají to a 2 respondenti (2 %) uvedlo, že mají problémy to zvládat.

Položka č. 13 – Jak dlouho trvá vašemu dítěti příprava na další školní den?

Jak dlouho trvá vašemu dítěti příprava na další školní den?	četnost
pár minut	22
do půl hodiny	69
hodinu	44
více jak hodinu	3
celkem	138

Tabulka 13

Graf 13

Ze statistického šetření vyplynulo, že 69 respondentů (50 %) uvedlo, že jejich dítěti trvá příprava na další školní den do půl hodiny, 44 respondentů (32 %) uvedlo, že jejich dítěti trvá příprava do školy hodinu, 22 respondentů (16 %), že jejich příprava trvá pár minut a 3 respondenti (2 %) se připravují na další školní den více jak hodinu.

Položka č. 14 – Těší se vaše dítě na další školní den?

Těší se vaše dítě na další školní den?	četnost
ano, těší se	56
ano, někdy se těší	70
ne, netěší se	12
celkem	138

Tabulka 14

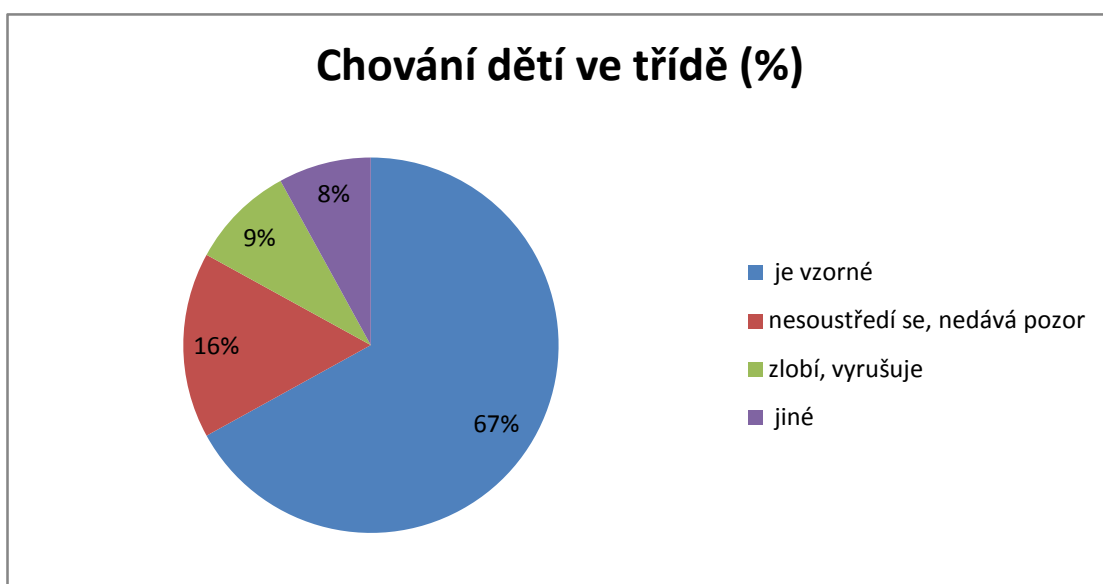
Graf 14

Ze statistického šetření vyplynulo, že 70 dětí (50.7 %) se na další školní den, někdy těší. 56 dětí (40.6 %) se na další školní den těší a 12 dětí (8.7 %) se na další školní den netěší.

Položka č. 15 - Jak se vaše dítě chová ve třídě?

Jak se vaše dítě chová ve třídě?	četnost
je vzorné	93
nesoustředí se, nedává pozor	22
zlobí, vyrušuje	12
jiné	11
celkem	138

Tabulka 15

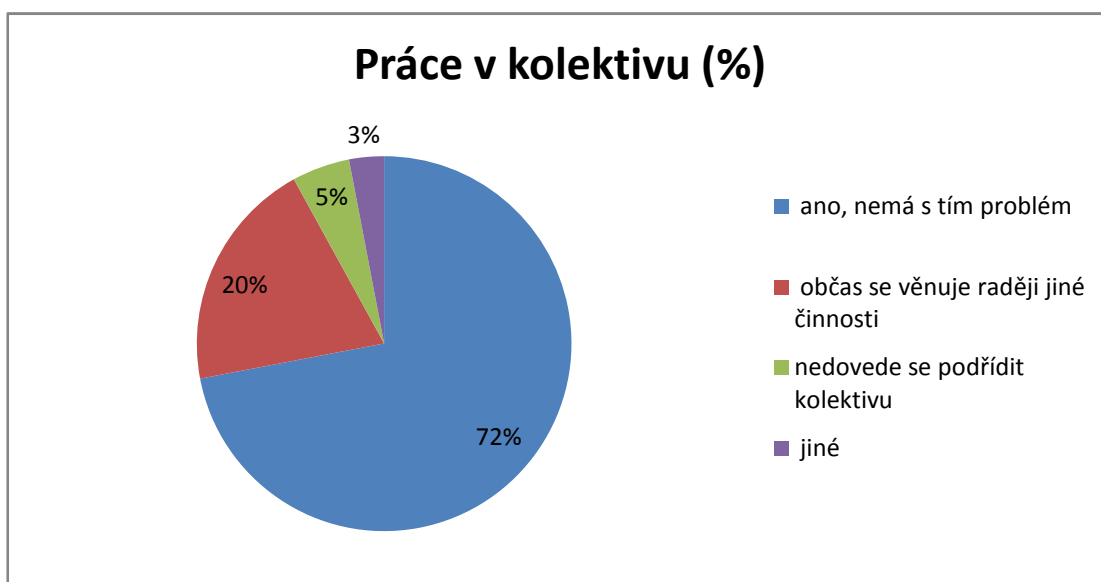
Graf 15

Ze statistického šetření vyplynulo, že 93 dětí (67 %) dle výpovědi respondentů, se chová ve třídě vzorně. 22 dětí (16 %) se nesoustředí, nedává pozor. 12 dětí (9 %) zlobí, vyrušuje. 11 respondentů (8 %) uvedlo jinou variantu. 2 respondenti uvedli (1.43 %), že se jejich dítě ve třídě chová bezproblémově. Po jednom respondentovi (0.73 %) uvedlo, že se jejich dítě chová ve třídě: jak kdy, nevím nejsem tam s ním, normálně, je vzorný, ale občas nesoustředěný, hodné, záleží na tom, jaký má den, zapojuje se a hraje si a vyrušuje, odmítá se učit, něco, co už dávno umí a poslední respondent uvedl, že je jeho dítě uzavřené, žije v jiném světě a má jiné hodnoty.

Položka č. 16 – Dokáže vaše dítě pracovat v kolektivu?

Dokáže vaše dítě pracovat v kolektivu?	četnost
ano, nemá s tím problém	99
občas se věnuje raději jiné činnosti	28
nedovede se podřídit kolektivu	7
jiné	4
celkem	138

Tabulka 16

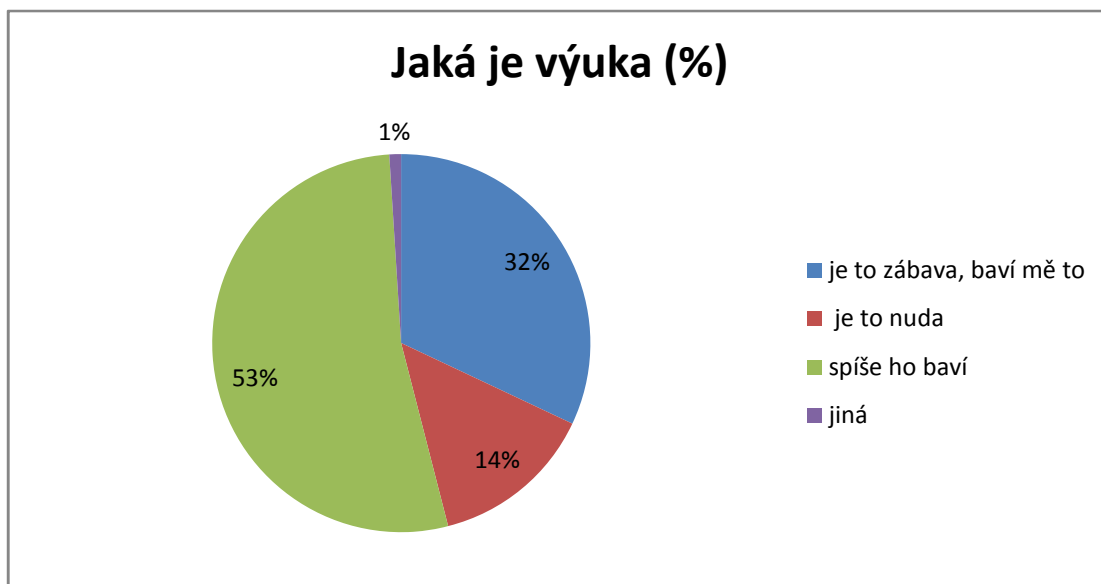
Graf 16

Ze statistického šetření vyplývá, že 99 dětí (72 %) dokáže pracovat v kolektivu. 28 dětí (20 %) se občas věnuje raději jiné činnosti. 7 dětí (5 %) se nedovede podřídit kolektivu a 4 respondenti (3 %) uvedli odpověď jinou. Tito čtyři respondenti uvedli toto: snad ano ne-vím, další respondent uvedl ano, ale raději pracuje sám, další odpovědí bylo ano, ale pouze s určitými lidmi a poslední uvedl v dotazníku vulgarismus.

Položka č. 17 – Jak mluví vaše dítě doma o výuce?

Jak mluví vaše dítě doma o výuce?	četnost
je to zábava, baví mě to	44
je to nuda	20
spíše ho baví	73
jiná	1
celkem	138

Tabulka 17

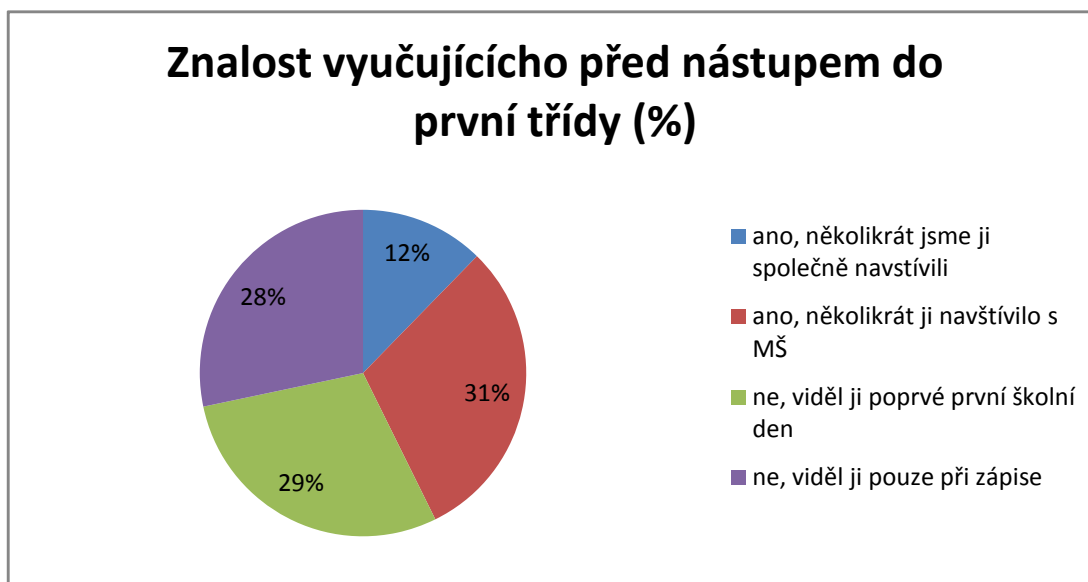
Graf 17

Ze statistického šetření vyplynulo, že 73 dětí (53 %) mluví doma, že je výuka spíše baví. 44 dětí (32 %) mluví doma o tom, že je výuka zábava a baví je to. 20 dětí (14 %) se domnívá, že je výuka nuda a nebaví je to a jeden respondent uvedl u nabídky jiná vulgarismus.

Položka č. 18 – Poznalo vaše dítě svou paní učitelku (učitele) před nástupem do první třídy?

Poznalo vaše dítě svou paní učitelku (učitele) před nástupem do první třídy?	četnost
ano, několikrát jsme ji společně navštívili	17
ano, několikrát ji navštívilo s MŠ	42
ne, viděl ji poprvé první školní den	40
ne, viděl ji pouze při zápise	39
celkem	138

Tabulka 18

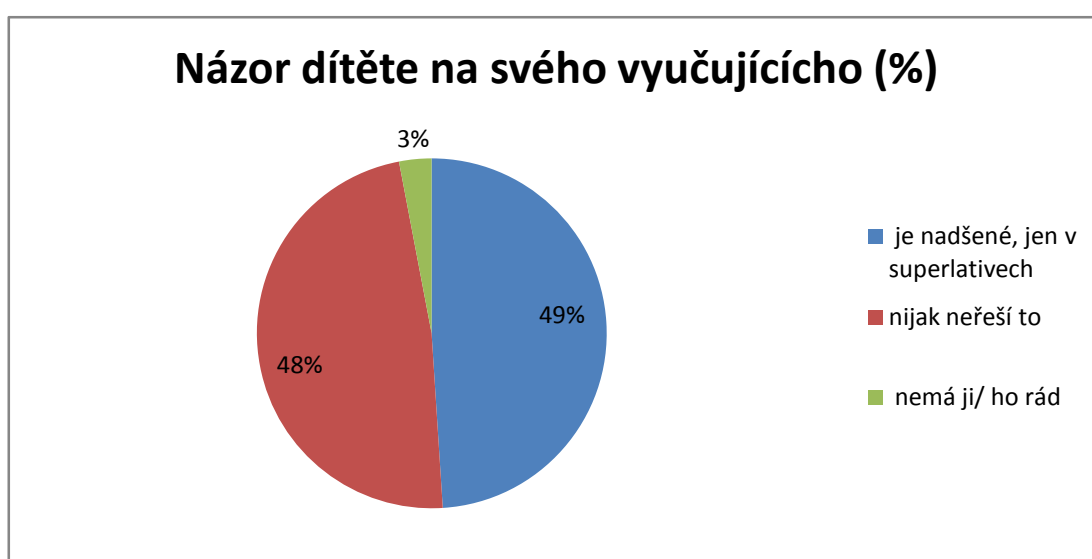
Graf 18

Ze statistického šetření vyplynulo, že 42 dětí (30,4 %) poznalo svého pedagoga před nástupem do první třídy, neboť ji několikrát s mateřskou školkou. 40 dětí (29,0 %) vidělo pedagoga první školní den. 39 dětí (28,3 %) vidělo pedagoga při zápise do první třídy a 17 dětí (12,3 %) navštívilo pedagoga společně s rodiči.

Položka č. 19 – Jak mluví doma vaše dítě o své paní učitelce (panu učiteli) ?

Jak mluví doma vaše dítě o své paní učitelce (panu učiteli)?	četnost
je nadšené, jen v superlativech	68
nijak neřeší to	66
nemá ji/ ho rád	4
celkem	138

Tabulka 19

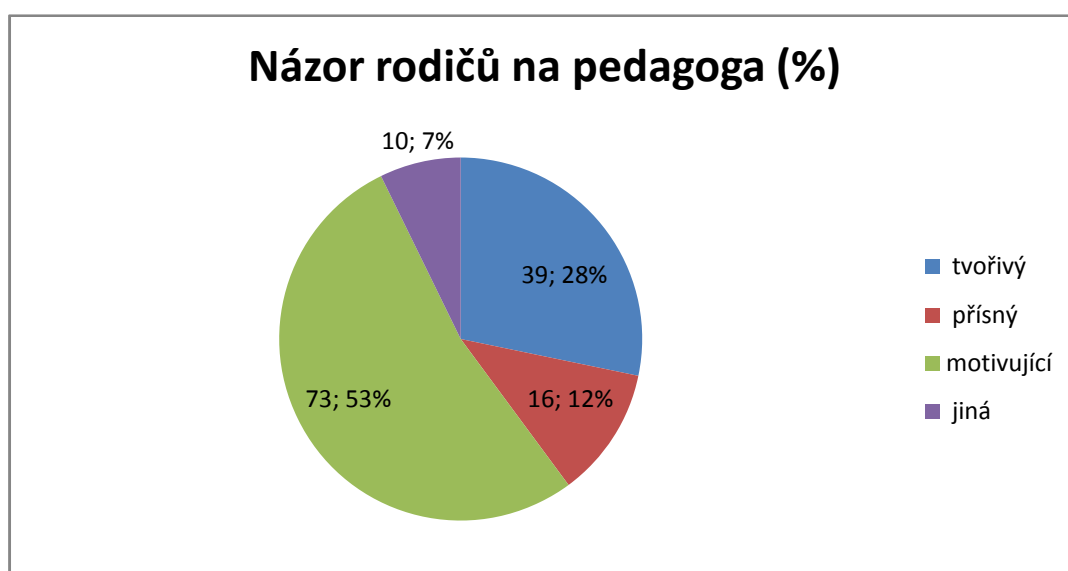
Graf 19

Ze statistického šetření vyplynulo, že 68 dětí (49 %) je z pedagoga nadšené a mluví o něm doma jen v superlativech. 66 dětí (48 %) o pedagogovi nemluví nijak, neřeší to a 4 děti (3 %) pedagoga nemají rády.

Položka č. 20 – Je dle vašeho názoru vyučující?

Je dle vašeho názoru vyučující?	četnost
tvořivý	39
přísný	16
motivující	73
jiná	10
celkem	138

Tabulka 20

Graf 20

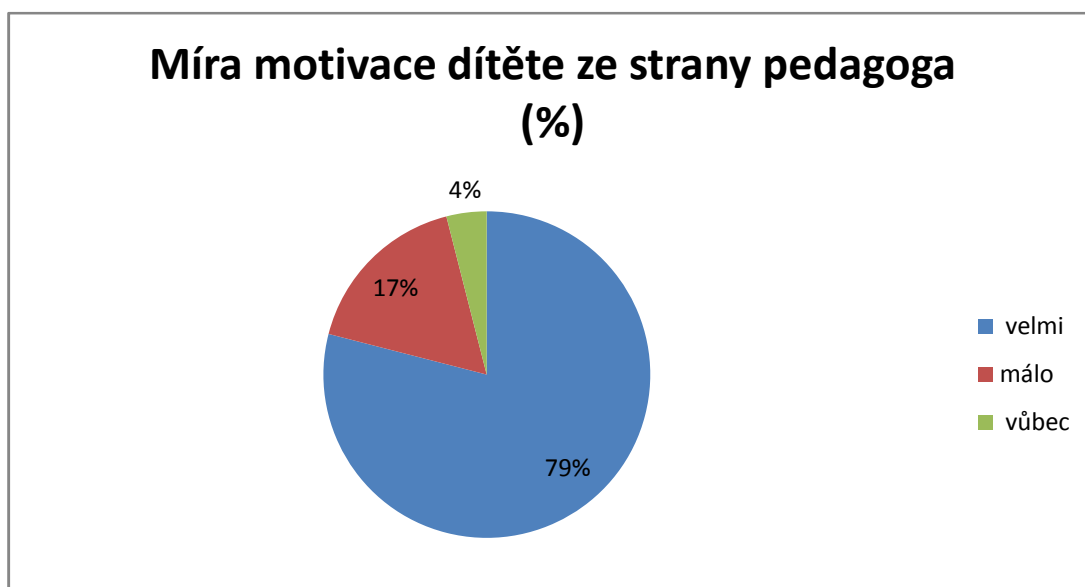
Ze statistického šetření vyplynulo, že 73 respondentů (53 %) uvedlo, že dle jejich názoru je vyučující motivující. 39 respondentů (28 %) uvedlo, že je tvořivý, 16 respondentů (12 %), že je přísný a 10 respondentů (7 %) uvedlo odpověď jinou. Nejvíce respondentů celkem 3 (2.1 %) uvedlo, že je vyučující demotivující. Po jedné z odpovědí (0.7 %) se objevily názory na vyučujícího, že je krapet náročný, rezignovaný a rutinní, průměruje žáky a nikdo nesmí tedy vynikat, dobrý – hodná, ceníme si jeho zkušeností, mateřský typ a jeden respondent uvedl vulgarismus.

Položka č. 21 – Do jaké míry vyučující motivuje vaše dítě?

Do jaké míry vyučující motivuje vaše dítě?	četnost
velmi	109
málo	23
vůbec	6
celkem	138

Tabulka 21

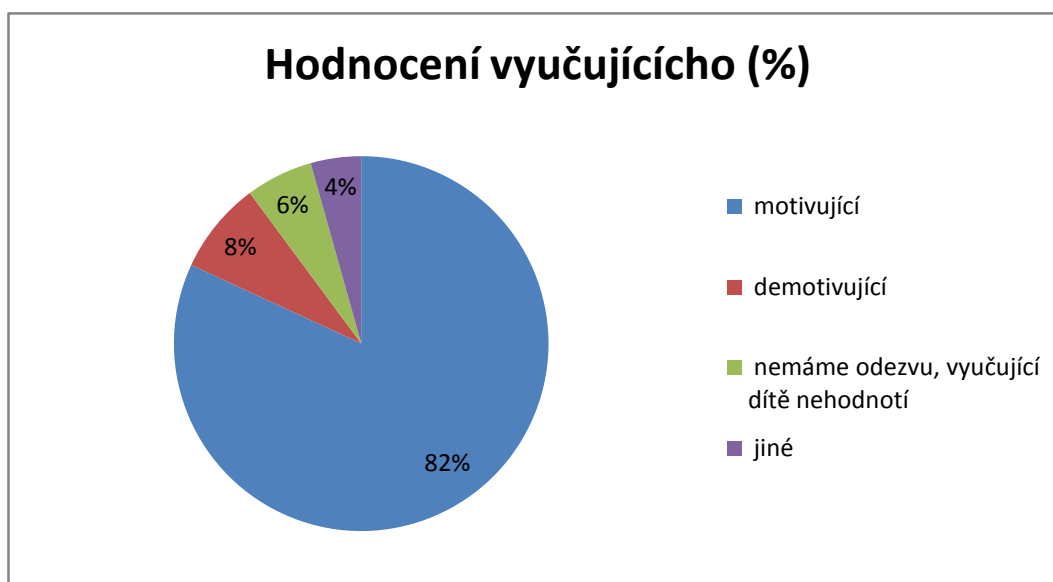
Graf 21

Ze statistického šetření vyplynulo, že 109 respondentů (79 %) si myslí, že vyučující motivuje jejich dítě velmi. 23 respondentů (17 %), že vyučující jejich dítě motivuje málo a 6 respondentů (4 %) si myslí, že vyučující jejich dítě nemotivuje vůbec.

Položka č. 22 – Jaké je hodnocení vyučujícího?

Jaké je hodnocení vyučujícího?	četnost
motivující	113
demotivující	11
nemáme odezvu, vyučující dítě nehodnotí	8
jiné	6
celkem	138

Tabulka 22

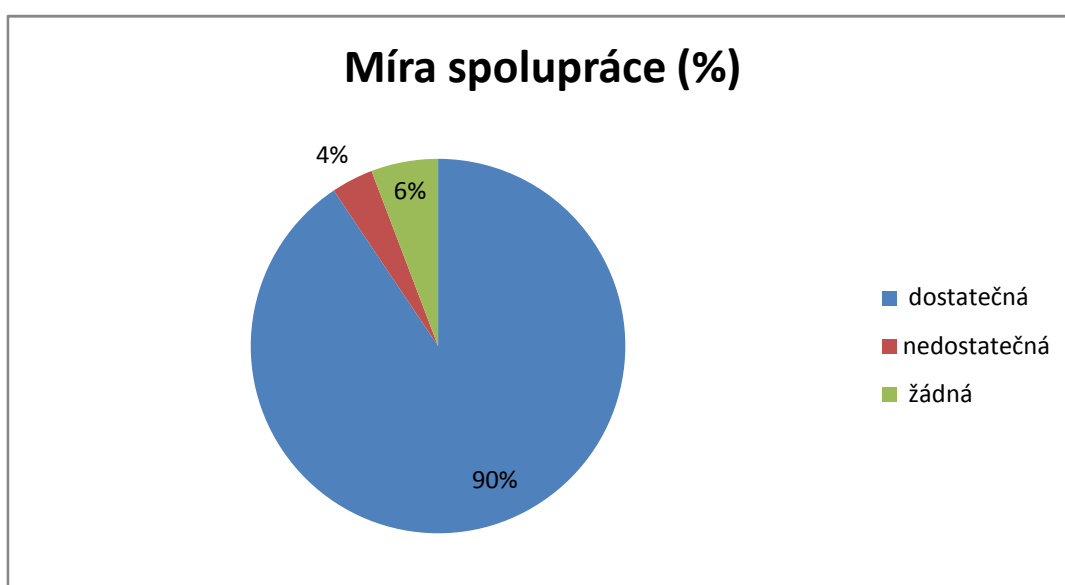
Graf 22

Ze statistického šetření vyplynulo, že 113 respondentů (82 %) uvedlo, že hodnocení vyučujícího je motivující. 11 respondentů (8 %), že hodnocení je demotivující a 8 respondentů (6 %) uvedlo, že nemají odezvu, neboť vyučující jejich dítě nehodnotí. U 6 respondentů (4 %) uvedlo odpověď jinou. Objevili se odpovědi jako, že hodnocení je přísné, vyučující mu se podařilo dítě správně ohodnotit, jak kdy, vyučující je slabá a nezvládá některé žáky a je bez autority, vyučující hodnotí vyváženě a poslední odpovědí bylo, že hodnocení je rezignované rutinní.

Položka č. 23 – Jaká je spolupráce mezi vámi a vyučujícím?

Jaká je spolupráce mezi vámi a vyučujícím?	četnost
dostatečná	125
nedostatečná	5
žádná	8
celkem	138

Tabulka 23

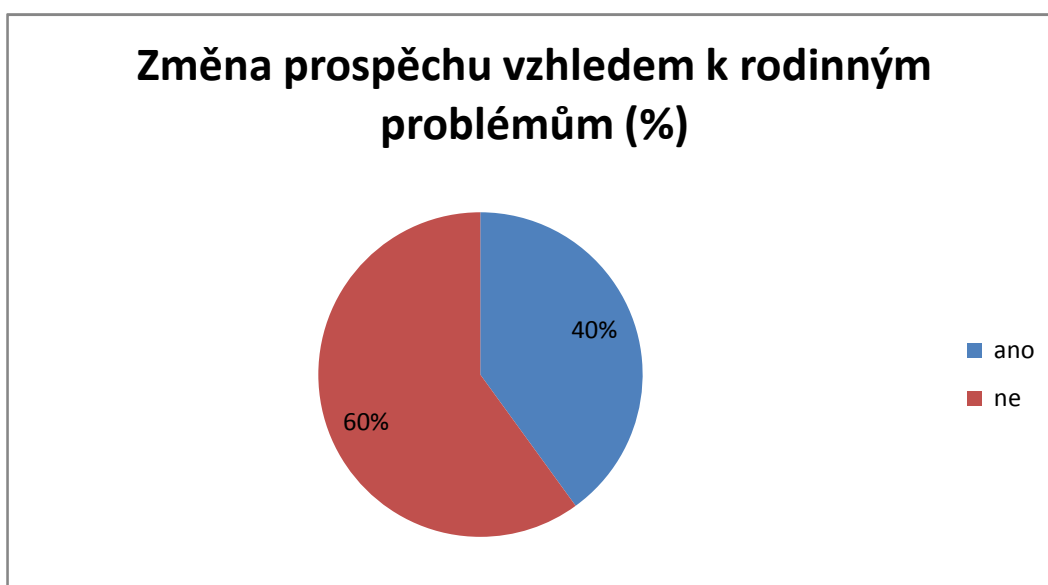
Graf 23

Ze statistického šetření vyplynulo, že 2123 respondentů (90.6 %) uvedlo, že spolupráce mezi ním a vyučujícím je dostatečná. 8 respondentů (5.8 %) uvedlo, že mezi ním a vyučujícím není spolupráce žádná a 5 respondentů (3.6 %) si myslí, že je spolupráce mezi ním a vyučujícím nedostatečná.

Položka č. 24 – Odráží se dle vašeho názoru rodinné problémy na prospěchu vašeho dítěte?

Odráží se dle vašeho názoru rodinné problémy na prospěchu vašeho dítěte?	četnost
ano	55
ne	83
celkem	138

Tabulka 24

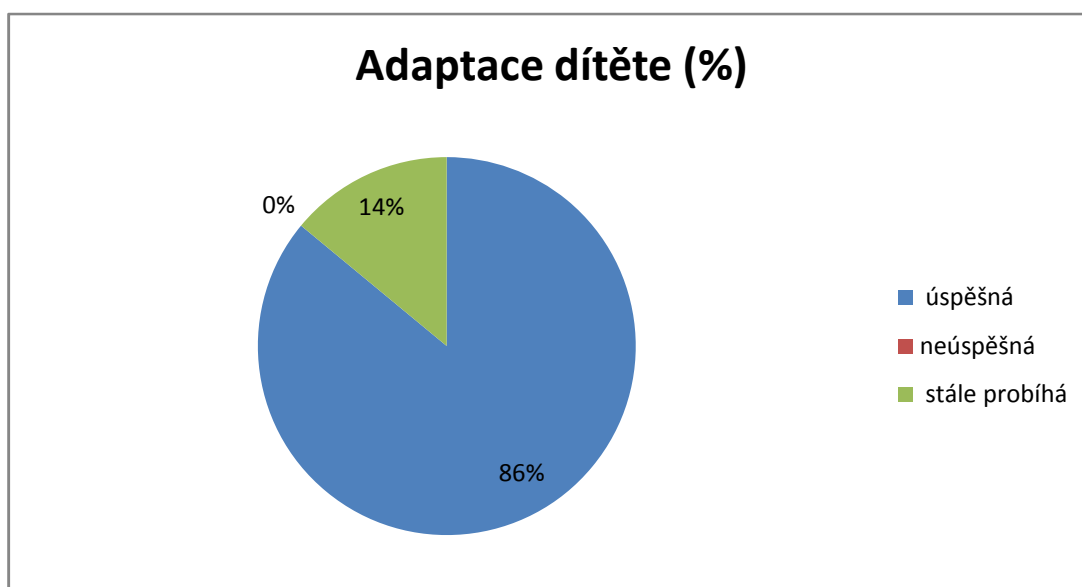
Graf 24

Ze statistického šetření vyplynulo, že 55 respondentů (40 %) si myslí, že se rodinné problémy odráží na prospěchu jejich dítěte a 83 respondentů (60 %) si myslí, že se rodinné problémy neodráží na prospěchu jejich dítěte.

Položka č. 25 – Adaptace vašeho dítěte do školního prostředí byla dle vašeho názoru?

Adaptace vašeho dítěte do školního prostředí byla dle vašeho názoru?	četnost
úspěšná	118
neúspěšná	0
stále probíhá	20
celkem	138

Tabulka 25

Graf 25

Ze statistického šetření vyplynulo, že 118 respondentů (86 %) si myslí, že adaptace jejich dítěte do školního prostředí proběhla úspěšně. 20 respondentů (14 %) uvedlo, že adaptace jejich dítěte do školního prostředí stále probíhá a žádný z respondentů neuvedl, že by adaptace jejich dítěte byla neúspěšná.

Položka č. 26 – Myslíte si, že by jste využili nabídky možnosti adaptačního pobytu pro vaše dítě před nástupem do školního prostředí, kdy by mělo možnost se společně s vámi seznámit s novým prostředím, vyučujícím i spolužáky?

Myslíte si, že byste využili nabídky možnosti adaptačního pobytu pro vaše dítě před nástupem do školního prostředí, kdy by mělo možnost se společně s vámi seznámit s novým prostředím, vyučujícím i spolužáky?	četnost
ano	93
ne	45
celkem	138

Tabulka 26

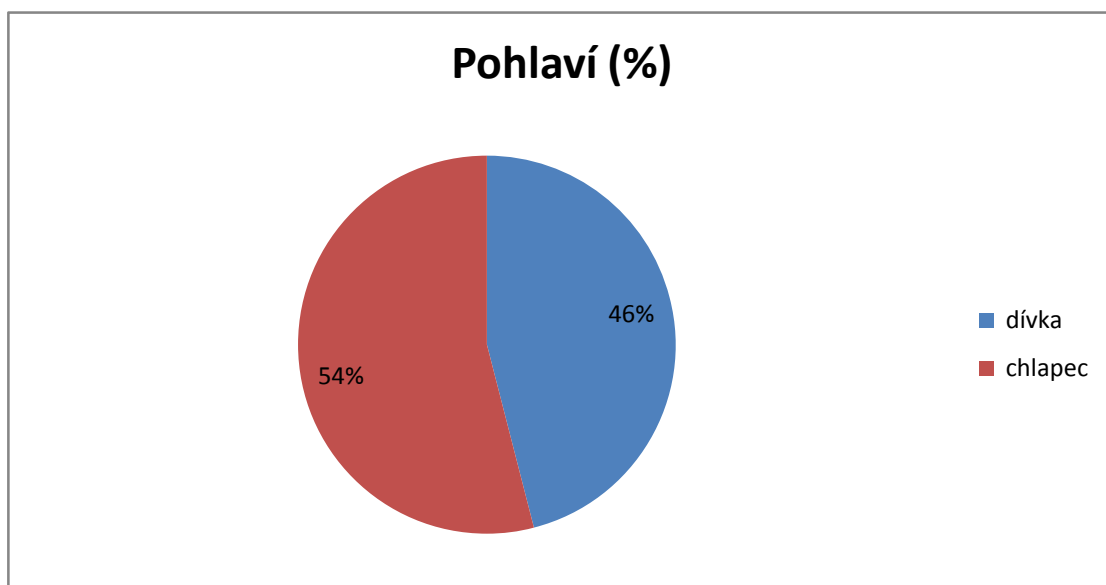
Graf 26

Ze statistického šetření vyplynulo, že 93 respondentů (67 %) by využilo adaptačního pobytu a 45 respondentů (33 %) uvedlo, že by možnosti adaptačního pobytu nevyužili.

Položka č. 27 – Je váš prvňáček..

Je váš prvňáček..	četnost
dívka	64
chlapec	74
celkem	138

Tabulka 27

Graf 27

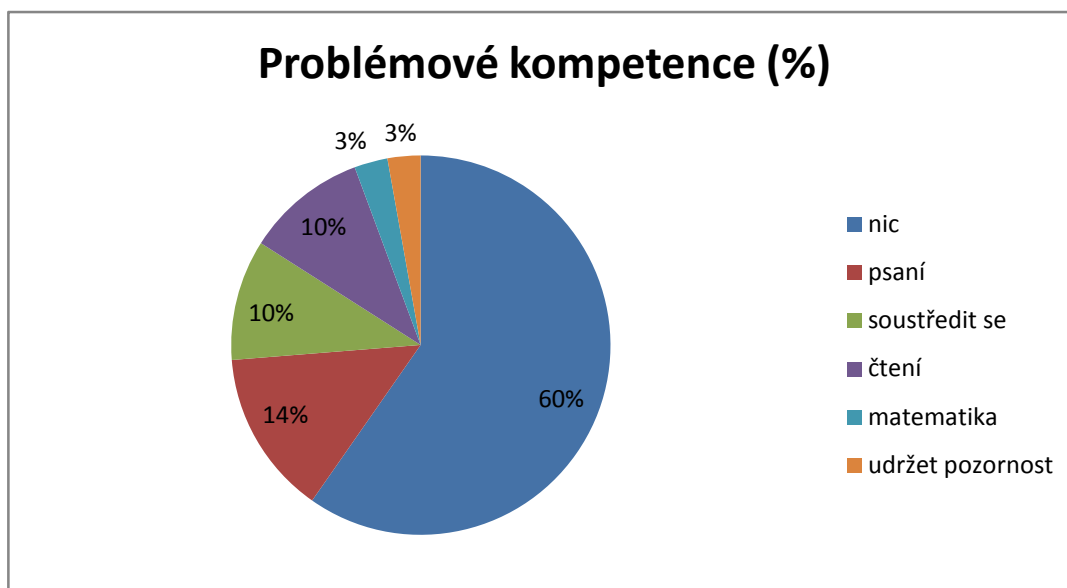
Ze statistického šetření vyplynulo, že dívku má 64 dotazovaných respondentů (46 %) chlapce má 74 dotazovaných respondentů (54 %).

Položka č. 28 – Co dělá vašemu dítěti ve škole největší problém?

Co dělá vašemu dítěti ve škole největší problém?	četnost
nic	64
ranní vstávání	1
psaní	15
krátké přestávky	1
skamarádit se	2
že se tam musí	1
matematika	3
zapomínání	1
nevím	2
týmová spolupráce	1
udržet pozornost	3
mluvení u tabule	1
soustředit se	11
tvořivá činnost	1
čtení	11
učení	1
bránit se útokům spolužáků	2
neustálé přesazování	1
tělocvik	2
křik dětí ve třídě	1
je pomalý	1
úchop tužky	1
učitelka	1
kreslení	2
anglický jazyk	1
nuda	1
chemie	1
stydí se, mluví potichu	1
rychlost	1
chování	1
samostatnost	2
celkem	138

Tabulka 28

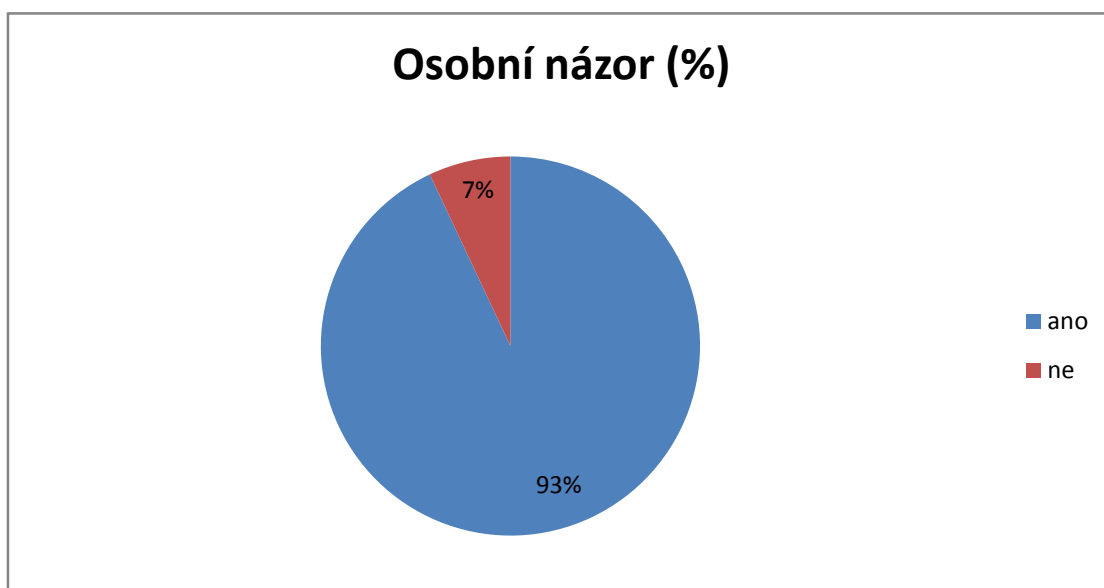
Graf 28

Ze statistického šetření vyplynulo, že 64 respondentů (46.4 %) uvedlo, že jejich dítěti nedělá ve škole nic žádné větší problémy. 15 respondentů (10.9 %) uvedlo, že jejich dítěti dělá největší problém psaní, 11 respondentů (8 %) uvedlo, že je to čtení a soustředění. Dále to byla matematika a udržení pozornosti (2.2 %). Po dvou respondentech uvedlo, jako problémovou kompetenci skamarádit se, bránit se útokům spolužáků, tělocvik, kreslení a samostatnost (1,5 %). Po jednom respondentovi uvedlo krátké přestávky, ranní vstávání, že se do školy musí, zapomínání, týmová spolupráce, mluvení u tabule, tvořivá činnost, učení, neustálé přesazování, křik dětí ve třídě, pomalost, úchop tužky, učitelka, anglický jazyk, nuda, chemie, stydí se a mluví potichu, rychlost a chování.

Položka č. 29 – Chcete k této problematice sdělit nějaký svůj názor?

Chcete k této problematice sdělit nějaký svůj osobní názor?	četnost
ano	128
ne	10
celkem	138

Tabulka 29

Graf 29

K položce číslo 29 se vyjádřilo 10 respondentů (7 %) a 128 respondentů (93 %) nevyjádřilo svůj osobní názor k této problematice.

Osobní názory respondentů:

Respondent č. 1 - Západní školství, nastolené v dřívějším Prusku a rozšířené po Evropě a Americe, slouží především výchově poslušným pracovníkům.

Respondent č. 2 – I já jsem ve škole trpěl, mám IQ 140, učitelé nemají čas se žákům věnovat a jen málokterý předmětu, který učí skutečně rozumí, spousta času je promarněna, nejvíce mi vadí, že bez znalostí z matematiky není umožněno studovat na vysokých školách specializované obory, ve školství je silná matematická lobby, znalostí matematiky druhého stupně základní školy jsem nikdy v životě nevyužil, většina žáků středních škol nedokáže plynule mluvit na zvolené téma a někteří nedokáží ani plynule číst nahlas. Znalost výpočetní techniky je u většiny žáků lepší než znalost vyučujícího, učitelé jazyků, hudební výchovy a tělocviku nerozvíjí schopnosti žáků, volí nejméně namáhavý způsob jak udržet v hodině klid.

Respondent č. 3 – Školství se soustřeďuje na žáky s poruchami, ale s nadanými nikdo pracovat neumí. Nemáme možnost vozit dítě do speciální školy pro nadané děti do Prahy, a proto jen sledujeme, jak je naše dcera měněna na průměr. I když z menzy a z PPP vyšly výsledky jiné.

Respondent č. 4 – V dané situaci s ním nejsem – nevím jak to řešit, učitelka pouze píše poznámky.

Respondent č. 5 – Myslím si, že učitelka v 1. třídě by měla být taková, aby v dětech zanechala kus sebe. Je to velmi důležité, protože špatný učitel v první třídě může pokazit dítěti chuť do dalšího studia.

Respondent č. 6 – použil vulgarismu

Respondent č. 7 – Zbavit se zavšivených holek.

Respondent č. 8 – Pokud učitelka dobře motivuje, celková práce s kolektivem je bezproblémová.

Respondent č. 9 – Mé dítě je narozeno v červenci. Po velkém rozhodování jsme zvolili roční odklad a velmi jsme na tom vydělali. Bylo to jedno z nejlepších rozhodnutí. Všechno zvládáme bez problémů. Škola je perfektně vybavena a má rodinnou atmosféru. Jsme moc spokojení.

Respondent č. 10 – Věnovat větší pozornost žákům mezi sebou, zavést přednášky k problematice chování a šikany mládeže a dětí. Umět tento problém vyřešit.

7 SHRNUITÉ VÝSLEDKY ŠETŘENÍ

1. Jak respondenti subjektivně hodnotí adaptaci jejich dítěte do školního prostředí a ovlivňuje rodina školní úspěšnost dítěte?

Adaptace dítěte do nového prostředí je jistě jednou z důležitých součástí života dítěte. Z výzkumného šetření vyplývá, že většina dětí poznala prostředí školy prostřednictvím návštěv s MŠ a více jak 35 dětí vidělo školu, až při zápise. K úspěšné adaptaci jistě přispívá znalost prostředí, do kterého dítě vstupuje. Dítě je potom v takovém prostředí jistější a lépe se orientuje. Jeden z klíčových faktorů pro dobrou adaptaci dítěte do školního prostředí je i znalost lidí, se kterými se bude dítě ve škole setkávat. 42 respondentů uvedlo, že jejich dítě poznalo paní učitelku před nástupem do školy, ale pouze při několika návštěvách s MŠ. 17 dětí navštívili svého pedagoga společně s rodiči. A 40 dětí dle jejich rodičů, vidělo svého pedagoga, až první školní den. Také vyhovující sociální prostředí vede k úspěšné adaptaci dítěte do školního prostředí. Takové prostředí uvádí většina rodičů. Jen zanedbatelná část uvedla, že sociální zázemí školy je pro jejich dítě nevyhovující a většina uvádí, jako problémové toalety. Pokud dítěti takové prostředí nevyhovuje, negativně to působí i na jeho adaptaci do tohoto prostředí. Rodiče by tuto skutečnost měli sdělit vedení školy a ta by měla sjednat nápravu. Rodiny také museli reagovat na změnu chodu domácnosti s nástupem jejich dítěte do školy. Částečnou změnu chodu domácnosti uvádí většina domácností, pouze 28 z nich žádnou změnu nezaznamenalo. Pokud je dítě na změny v chodu domácnosti připraveno od rodičů dopředu, lépe se s tou situací vyrovnává a i to přispívá k úspěšné adaptaci na tyto změny. V dotazníku byla také položka, zdali si respondenti myslí, že se rodinné problémy odrážejí na prospěchu jejich dítěte. Většina respondentů uvedla, že si nemyslí, že by rodinné problémy měli mít vliv na prospěch jejich dítěte. S tímto názorem respondentů se však odborná literatura neshoduje. Například Z. Matějček s Z. Dytrychem v knize *Krizové situace v rodině očima dítěte* uvádí.

„ Při tzv. běžných rodinných konfliktech je ohrožení jedné z jejich základních psychologických potřeb, tj. potřeby bezpečí a životní jistoty. Rodinnou hádku nebo rodinné mlčení, o nichž dospělí soudí, že o nic přece nejde a děti se to netýká, děti samy pociťují a prožívají mnohdy jako těžký otřes životní stability.“ (2002, str. 17)

Takový otřes životní stability má samozřejmě vliv i na jeho školní výsledky. Rodina je nepostradatelnou institucí, která má vliv i na úspěšnou adaptaci dítěte, tak i na školní prospěch. Tady se tedy názory respondentů a odborníků střetávají.

2. Která z dovedností dětí prvních tříd je dle názoru rodičů nejproblémovější?

Na základě výzkumného šetření bylo zjištěno, že většina rodičů si myslí, že jejich dítěti nečiní v první třídě žádná z dovedností, kterou potřebuje větší problém. 15 rodičů potom uvádí, že žákům dělá největší problém psaní. V této oblasti by měli jak rodiče, tak i pedagogové MŠ i ZŠ zaměřit svou pozornost na jemnou motoriku dítěte a rozvíjet ji. Následovalo čtení a soustředění. Další otázkou byla připravenost dítěte na vstup do školního prostředí. Drtivá většina respondentů uvádí, že jejich dítě dle jejich názoru bylo dostatečně připraveno na vstup do první třídy. Vyplývá to i z otázky předchozí, kdy většina rodičů uvedla, že jejich dítěti nečiní žádná z dovedností větší problém. Vyvozujeme tedy z toho, že tyto děti byly dobře diagnostikovány při zápise do první třídy a nebyly tedy u nich zjištěny znaky školní nezralosti. Rodiče dětí se také vyjadřovali k tomu, zdali adaptace jejich dítěte proběhla úspěšně. Opět drtivá většina rodičů uvádí, že adaptace jejich dítěte do školního prostředí proběhla úspěšně. 20 rodičů uvedlo, že stále probíhá a žádný rodič nevedl, že by adaptace do tohoto prostředí u jejich dítěte proběhla neúspěšně. Z tohoto zjištění vyplývá, že děti byly dostatečně připraveny na vstup do první třídy a rodiče se správně rozhodli pro zapsání jejich dítěte do první třídy. Odklady školní docházky u těchto dětí by neměly závažný důvod a mohly by tak tyto děti zameškat vhodnou dobu pro vstup do školního prostředí

3. Jaký je názor respondentů na samostatnost a emoční vyzrálost jejich dětí při vstupu do školního prostředí?

Z výzkumného šetření jsme zjistili, že většina rodičů uvedla, že jejich dítě nemá problém s odloučením od rodiny a dokáže se citově osamostatnit. 33 rodičů uvedlo, že s tím jejich dítě má občas problém a někdy se u něho projeví stesk po rodičích. Pouze jedno dítě je úzkostné a plaché. Je tedy zřejmé, že děti jsou již většinou (z MŠ) zvyklé na odloučení od rodičů a tedy dostatečně citově samostatné, aby zvládly odloučení od rodiny a dokázaly ve školním prostředí pracovat. Dále jsme se ptali na samostatnost dítěte, kdy většina rodičů uvedla, že jejich dítě potřebuje pomoc tak dvakrát do týdne. 57 rodičů uvedlo, že jejich dítě je samostatné a u 14 dětí se ukázalo, že potřebují pomoc čtyřikrát do týdne. Jen jedno dítě není samostatné a potřebuje individuál-

ní přístup. Z toho zjištění vyplývá, že jsou děti dostatečně samostatné, aby nové úkoly, které jsou v tomto prostředí na ně kladeny, zvládly. Samostatnost je dána především vyzrálostí centrální nervové soustavy, ale samozřejmě souvisí i s výchovou a vývojem jedince. Další otázkou jsme se ptali na emoční vyzrálost dítěte. Zde uvedlo 69 respondentů, že jejich dítě občas nedokáže zvládnout své emoce a 66 respondentů uvedlo, že jejich dítě emoce ovládat dokáže. V předškolním věku se citový život začíná postupně měnit, protože dítě v průběhu života nabírá stále více zkušeností. Jeho citový život se stává komplexnější. S nástupem do školního prostředí se city formují a dozrávají. Emoční prožívání je závislé na zrání centrální nervové soustavy. Avšak autoregulace vlastního prožívání je zatím v tomto období na počátku a bude ještě chvíli trvat, než dítě dokáže své city dokonale ovládat. Postupně děti začnou kontrolovat své impulzy a stávat se relativně emočně stabilní.

4. Jaký je názor respondentů na pedagoga jejich dítěte z hlediska motivace a hodnocení?

Dostatečná motivace jak ze strany rodičů, tak pedagogů přispívá k úspěšné adaptaci dítěte do školního prostředí. Respondenti uvedli ve většině odpovědí, že pedagog jejich dítěte velmi motivuje. Svědčí o tom i odpovědi k položce č. 14. Těší se vaše dítě na další školní den? Kde většina respondentů uvedla, že se dítě těší nebo se někdy těší. Což je potěšující. Děti se těší na úkoly, a co nového se naučí, to znamená, že jejich mentální funkce jdou dostatečně rozvinuté a připravené na školní docházku. Také to svědčí o dostatečné motivaci jak ze strany rodičů tak i pedagoga. Úspěšnou adaptaci také ovlivňuje správné hodnocení dítěte ze strany pedagoga. Nadhodnocení jako i podhodnocení dítěte má na jeho vývoj špatný vliv. Z výsledků šetření vyplývá, že většina pedagogů dle názoru rodičů jejich dítěte hodnotí, tak že je to pro dítě motivující. Pouze 11 rodičů uvedlo, že hodnocení pedagoga je demotivující.

5. Jaká je spolupráce mezi respondenty a pedagogem dítěte?

Dítě ve škole stráví spoustu času a proto spolupráce rodiny a školy je velmi důležitá. I proto, že některé funkce těchto institucí se prolínají. Pedagog by tuto spolupráci měl prosazovat, tak jako rodiče. Měl by to být pevný trojúhelník. Rodič- dítě- pedagog. Rodina by měla vědět o tom, co se děje ve škole a škola by měla vědět o tom, co se děje uvnitř rodiny. Jen tak může taková spolupráce pomoci dítěti. Drtivá většina rodičů uvedla, že spolupráce mezi nimi a pedagogem je dle jejich názoru dostatečná. Což určitě přispívá k jejich úspěšné adaptaci do školního prostředí.

8 ZÁVĚR

Bakalářská práce je psána tak, aby si v ní odborná i široká veřejnost našla odpovědi na otázky týkající se adaptace dítěte do školního prostředí a pochopila tak, jak důležitou součástí je pro samotné dítě, tak pro celou rodinu. Protože se sociální pedagogika zabývá výchovou i rodinou jako takovou, věřím, že i někteří z pedagogů či sociálních pedagogů si v bakalářské práci najdou něco zajímavého. Zároveň uvítají názor obyčejných lidí, rodičů dětí prvních tříd, kteří touto situací momentálně prochází a vyrovnávají se s ní. Je to pro rodiny dětí vstupujících do školního prostředí každodenní součástí a ovlivňuje celý jejich život a vzájemné vztahy.

Bakalářská práce se věnuje tématu adaptace dítěte do školního prostředí pohledem rodičů. Teoretická část se zabývala tím, co se děje před nástupem do školy, školní zralostí, odkladem školní docházky, zápisem do první třídy, adaptací, sociální adaptací a poruchami adaptace. Dále prostředím, do kterého dítě vstupuje a rolemi, které se v tomto prostředí nachází. V závěru teoretické části jsme se zabývali vlivem rodiny na školní úspěšnost dítěte. Pro praktickou část bakalářské práce byl vybrán kvantitativní výzkum dotazníkovou metodou. V průběhu výzkumu dotazníkovou metodou bylo provedeno šetření u 138 respondentů, rodičů dětí prvních tříd, a to nám umožnilo hlubší náhled do sledované problematiky. Zjišťovali jsme názor respondentů na adaptaci jejich dítěte do školního prostředí a vliv rodiny na tuto adaptaci. Dále, která z dovedností je dle názoru rodičů nejvíce problémová pro jejich dítě. Respondenti se vyjadřovali k samostatnosti a emoční vyzrálosti svého dítěte. Zaměřili jsme se také, do jaké míry motivuje a hodnotí pedagog dítě dle názoru rodičů a na spolupráci mezi pedagogem a rodiči. Cílem mé práce bylo zjistit, jak se děti adaptují do školního prostředí pohledem rodičů.

Z práce vyplývá, že většina dětí byla připravena na vstup do školního prostředí a rodiče hodnotí jejich adaptaci do školního prostředí jako úspěšnou. Většina respondentů se domnívá, že rodinné problémy neovlivňují prospěch jejich dítěte, což jsme se snažili vyvrátit názory odborníků. Je potěšující, že většina respondentů nespatřuje ani jednu z dovedností jako problémovou a dle jejich názoru byly jejich děti do školy dostatečně připraveny. Z hlediska emoční zralosti a samostatnosti dítěte jsme zjistili, že děti ve většině případů někdy nedokážou ovládat své emoce, což souvisí se zráním centrální nervové soustavy. Nemají problém s odloučením od rodiny, od rodičů potřebují pomoc tak dvakrát do týdne. Drtivá většina rodičů by uvítala společný adap-

tační pobyt, aby pomohla svému dítěti s rychlejší adaptací na školní prostředí. Seznámit se dříve, než nastoupí do školy se svými novými spolužáky i novým pedagogem. Z názorů rodičů vyplývá, že pedagogové jejich děti dostatečně motivují a spolupráce mezi nimi a pedagogem se jim zdá dostatečná.

Bakalářská práce může být přínosem, jak pro rodiče dětí vstupujících do školního prostředí tak také pro jejich pedagogy. Mohou zde nalézt informace, jak usnadnit dítěti adaptaci na nové prostředí a zvládnout ji bez větších obtíží.

Doporučením pro praxi je adaptační pobyt před začátkem školního roku. Kde dítě společně s rodiči pozná prostředí školy, do které bude vstupovat a pozná své spolužáky i pedagoga. Tato zkušenost jistě přispěje k úspěšné adaptaci dítěte. Je to řešení, jak dítěti vstup do nového prostředí ulehčit. Nejlépe společně s rodiči, aby se i oni seznámili s novým prostředím, do kterého bude vstupovat jejich dítě a také proto, aby to bylo pro jejich dítě méně stresující. Další doporučení by byl seminář či schůzka rodičů s třídním učitelem, psychologem nebo jiným odborníkem, který by rodičům vysvětlil aspekty adaptace. Co dítě při adaptaci prožívá, jak mu adaptaci ulehčit nebo jakých chyb se rodiče při adaptaci i nástupu dítěte do školního prostředí nejčastěji dopouští. Myslím, že by to bylo velmi přínosné a rodiče by byli lépe připraveni a mohli lépe reagovat na situace spojené s nástupem do školního prostředí.

Závěrem lze říci, že problematika adaptace dítěte na školní prostředí je stále velmi diskutovaná a aktuální. Tento problém reflektuje i to, že se v posledních letech objevuje stále více dětí s odkladem školní docházky.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a Vlasta ŠMARDOVÁ. *Školní zralost: co by mělo umět dítě před vstupem do školy*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2010, iii, 100 s. ISBN 978-80-251-2569-4.
- [2] DAŘÍLEK, Pavel. KUSÁK, Pavel. *Pedagogická psychologie*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 1998. 234 s. ISBN 80-706-7837-2.
- [3] KLÉGROVÁ, Jarmila. *Máme doma prvňáčka*. 1. vyd. Praha : Mladá fronta, 2003, 144s. ISBN: 80-204-1020-1.
- [4] KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008, 215 s. ISBN 978-807-3673-833
- [5] LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. Vyd. 3., přeprac. a dopl. Praha: Grada, 1998, 343 s. ISBN 807169195x.
- [6] MATĚJČEK, Zdeněk. *Prvních 6 let ve vývoji a výchově dítěte: normy vývoje a vývojové milníky z pohledu psychologa : základní duševní potřeby dítěte : dítě a lidský svět*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2005, 182 s. ISBN 80-247-0870-1.
- [7] MATĚJČEK, Zdeněk a Zdeněk DYTRYCH. *Děti, rodina a stres: vybrané kapitoly z prevence psychické zátěže u dětí*. 1. vyd. Praha: [Galén], 1994, 214 s. ISBN 80-85824-06-x.
- [8] MICHALOVÁ, Zdeňka. *Edukace žáků s problémovým chováním, poruchami adaptace, poruchami chování a emocí*. Vyd. 1. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2011, 86 s. ISBN 978-80-7372-719-2.
- [9] NAKONEČNÝ, Milan. *Základy psychologie*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1998, 590 s. ISBN 8020006893.
- [10] PAULÍK, Karel. *Psychologie lidské odolnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010, 240 s. ISBN 978-80-247-2959-6.
- [11] PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. Nové, rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2009, 395 s. ISBN 978-80-7367-647-6.
- [12] PRŮCHA, Jan. *Moderní pedagogika*. 3., přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2005, 481 s. ISBN 80-7367-047-x.

- [13] SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika: vyučovací proces, učivo a jeho výběr, metody, organizační formy vyučování*. 2., rozš. a aktualiz. vyd., [V nakl. Grada] vyd. 1. Praha: Grada, 2007, 322 s. ISBN 978-80-247-1821-7.
- [14] ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, Jitka. *Přehled vývojové psychologie*. 2. vyd. Olomouc: Unverzita Palackého v Olomouci, 2008, 175 s. ISBN 978-80-244-2141-4.
- [15] VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie I: dětství a dospívání*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2005, 467 s. ISBN 80-246-0956-8.
- [16] VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2000, 528 s. ISBN 8071783080.
- [17] VORLÍČEK, Chrudoš. *Úvod do pedagogiky*. 1. vyd. Jinočany: H & H, 2000, 175 s. ISBN 80-86022-79-x.
- [18] WALTEROVÁ, Eliška. *Úloha školy v rozvoji vzdělanosti*. Brno: Paido -edice pedagogické literatury, 2004, 295 s. ISBN 80-731-5083-2.
- [19] Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

INTERNETOVÉ ZDROJE

- [20] Pears Health Cyber s.r.o., Ordinance.cz, strach ze školy [online] ©2009 [cit. 2014-04-18]. Dostupné z: [http://www.ordinace.cz /](http://www.ordinace.cz/))

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

MŠ – mateřská škola

Tj.- to je

Tzv. – tak zvané

ADHD – porucha pozornosti

ADD – porucha pozornosti

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1.....	36
Tabulka 2.....	37
Tabulka 3.....	38
Tabulka 4.....	39
Tabulka 5.....	40
Tabulka 6.....	41
Tabulka 7.....	42
Tabulka 8.....	42
Tabulka 9.....	42
Tabulka 10.....	45
Tabulka 11.....	46
Tabulka 12.....	47
Tabulka 13.....	48
Tabulka 14.....	49
Tabulka 15.....	50
Tabulka 16.....	51
Tabulka 17.....	52
Tabulka 18.....	53
Tabulka 19.....	54
Tabulka 20.....	55
Tabulka 21.....	56
Tabulka 22.....	57
Tabulka 23.....	58
Tabulka 24.....	59
Tabulka 25.....	60
Tabulka 26.....	61
Tabulka 27.....	62
Tabulka 28.....	63
Tabulka 29.....	64

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1	36
Graf 2	37
Graf 3	38
Graf 4	39
Graf 5	40
Graf 6	41
Graf 7	42
Graf 8	43
Graf 9	44
Graf 10	45
Graf 11	46
Graf 12	47
Graf 13	48
Graf 14	49
Graf 15	50
Graf 16	51
Graf 17	52
Graf 18	53
Graf 19	54
Graf 20	55
Graf 21	56
Graf 22	57
Graf 23	58
Graf 24	59
Graf 25	60
Graf 26	61
Graf 27	62
Graf 28	64
Graf 29	65

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 - dotazník

PŘÍLOHA Č. 1 – DOTAZNÍK

Ráda bych Vás touto cestou požádala o vyplnění dotazníku k bakalářské práci s názvem - Adaptace dítěte do školního prostředí pohledem rodičů. Tento dotazník je určen pro rodiče dětí prvních tříd. Zakroužkujte prosím jednu z nabídnutých možností, tak aby byla nejbližší vašemu názoru. Děkuji za váš čas Bartošíková Hana

1. **Poznalo vaše dítě prostředí nové školy před nástupem do ní?**
  - a. ne, školu viděl poprvé první školní den
  - b. ne, viděl ji pouze jednou při zápisu
  - c. ano, byl se tam několikrát podívat s MŠ
  - d. ano, byli jsme se tam několikrát podívat společně

2. **Přispívá dle vašeho názoru sociální zázemí školy / toalety, šatny, jídelna.../ k úspěšné adaptaci vašeho dítěte do tohoto prostředí?**
  - a. ano, zázemí je vyhovující, mé dítě s ním nemá problém
  - b. ne, nevyhovuje
  - c. pokud jste označili b, prosím vypište, co konkrétně vašemu dítěti nevyhovuje:
.....

3. **Změnil se chod vaší domácnosti po nástupu vašeho dítěte do první třídy?**
  - a. ano, ale jen částečně
  - b. ano, vše se tomu podřídilo
  - c. ne, nijak závažně

4. **Zvládá vaše dítě odloučení od rodiny? Je citově samostatné?**
  - a. ano, nemá problém
  - b. občas se u něho projevívá stesk po rodičích
  - c. ne, dítě je plačtivé, úzkostné

5. **S jakou náladou vaše dítě ráno vstává do školy?**
  - a. má dobrou náladu, těší se
  - b. někdy dobrou, trochu se těší
  - c. špatnou, nechce se mu
  - d. pláče, odmítá ráno jít
  - e. většinou má nějaké zdravotní obtíže / zvrací, bolí ho břicho.../

6. **Má vaše dítě problém s navázáním nových sociálních kontaktů zejména mezi vrstevníky?**
  - a. ne, skamarádí se téměř okamžitě
  - b. ne, ale chvíli mu to trvá
  - c. ano, je velmi tiché a plaché

7. **Chce se doma připravovat do školy..psát úkoly, čist, chystat si věci na další den?**
  - a. ano, chce
  - b. ano, většinou, ale někdy ho musím přemlouvat
  - c. ne, nechce, bojujeme s tím

8. **Zaznamenali jste nějakou změnu chování u vašeho dítěte po vstupu do školy?**
  - a. ano
  - b. ne

8.1 Pokud byla vaše odpověď kladná vypište prosím jakou

- .....
- 9. Máte pocit, že bylo vaše dítě dostatečně připraveno na vstup do 1. třídy?**
- ano, myslím, že bylo
  - ne, má problémy s učivem
  - ne, má problém se soustředěním
  - ne, má problém s autoritou
- 10. Myslíte si, že je vaše dítě dostatečně samostatné?**
- ano, je
  - občas potřebuje moji pomoc/ dvakrát do týdne/
  - často potřebuje moji pomoc / čtyřikrát do týdne/
  - není, potřebuje individuální přístup
- 11. Dokáže vaše dítě zvládat emoce? / touhu po něčem co nemůže mít, vztek, zlost.../**
- ano, dokáže
  - občas ne
  - ne, nedokáže je zvládat
- 12. Máte pocit, že jsou na vaše dítě kladeny vysoké nároky v první třídě?**
- nemyslím si, je to přiměřené
  - někdy je toho moc, ale zvládáme to
  - ano, máme problémy to zvládat
- 13. Jak dlouho trvá vašemu dítěti příprava na další školní den?**
- pár minut
  - do půl hodiny
  - hodinu
  - více jak hodinu
- 14. Těší se vaše dítě na další školní den?**
- ano, těší se
  - ano, někdy se těší
  - ne, netěší se
- 15. Jak se vaše dítě chová ve třídě?**
- je vzorné
  - nesoustředí se, nedává pozor
  - zlobí, vyrušuje
  - jiné / vypište/.....
- 16. Dokáže vaše dítě pracovat v kolektivu?**
- ano, nemá s tím problém
  - občas se věnuje raději jiné činnosti
  - nedovede se podřídit kolektivu
  - jiné / vypište/.....
- 17. Jak mluví vaše dítě doma o výuce?**
- je to zábava, baví mě to
  - je to nuda
  - spíše ho baví
  - jiné /vypište/.....
- 18. Poznalo vaše dítě svou paní učitelku/učitele před nástupem do první třídy?**

- a. ano, několikrát jsme ji společně navštívili
- b. ano, několikrát ji navštívilo s MŠ
- c. ne, viděl ji poprvé první školní den
- d. ne, viděl ji pouze při zápise

19. Jak mluví doma vaše dítě o své paní učitelce/ panu učiteli?

- a. je nadšené, jen v superlativech
- b. nijak neřeší to
- c. nemá ji/ho rád

20. Je dle vašeho názoru vyučující ?

- a. tvořivý
- b. přísný
- c. motivující
- d. jiné / vypište/.....

21. Do jaké míry vyučující motivuje vaše dítě?

- a. velmi
- b. málo
- c. vůbec

22. Jaké je hodnocení vyučujícího?

- a. motivující
- b. demotivující
- c. nemáme odezvu, vyučující dítě nehodnotí
- d. jiné / vypište/.....

23. Jaká je spolupráce mezi vámi a vyučujícím?

- a. dostatečná
- b. nedostatečná
- c. žádná

24. Odráží se dle vašeho názoru rodinné problémy na prospěchu vašeho dítěte?

- a. ano
- b. ne

25. Adaptace vašeho dítěte do školního prostředí byla dle vašeho názoru?

- a. úspěšná
- b. neúspěšná
- c. stále probíhá

26. Myslíte si, že by jste využili nabídky možnosti adaptačního pobytu pro vaše dítě před nástupem do školního prostředí, kdy by mělo možnost se společně s vámi seznámit s novým prostředím, vyučujícím i spolužáky?

- a. ano
- b. ne

27. Je váš prvňáček..

- a. dívka
- b. chlapec

28. Co dělá vašemu dítěti ve škole největší problém? / vypište/

.....

.....

29. Chcete k této problematice sdělit nějaký svůj osobní názor?

.....

.....

.....